

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 11

SAYI : 132

ARALIK 1972

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1973 Bütçesinde TSE Unutulmamalıdır	3
TSE'den Haberler	5 - 9
Kalkınma Plânı 1973 Programında Standardlar	11
Basıncılı Hava Depoları Standardı	12-13
Yeşil Salata ve Marul Standardı	15
Yazılı Belgelerde Bölümlerin ve Alt Bölümlerin Numaralanması	17
Standard Dünyasından Haberler	19-23
Hava Kirliliği ve Tarım Ürünlerine Yaptığı Zararlar	25-27
Summary Of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Aralık 1972 tarihinde basılmıştır.

STANDARD

*Sayın Okurlarının
Yeni Yılını Kutlar,
İşlerinde başarılar ve
mutluluklar diler.*

BU SAYIMIZ

Bu sayımızda, başyazı TSE'nin bazı sorunlarına değinmektedir. TSE'nin durumu, bu yazıda, okurlara bir kez daha açıklanmaktadır.

Bu sayıda üç standard yazısı sunuyoruz. Bunlar değişik alanlardaki standardları tanıtmaktadır.

Son yıllarda hava kirliliği çok tartışılan bir konudur. Hava kirliliğinin tarım ürünlerine yaptığı zararları belirten ilginç bir yazıyı veriyoruz. Böylece konunun değişik bir yanı daha işlenmiş olmaktadır.

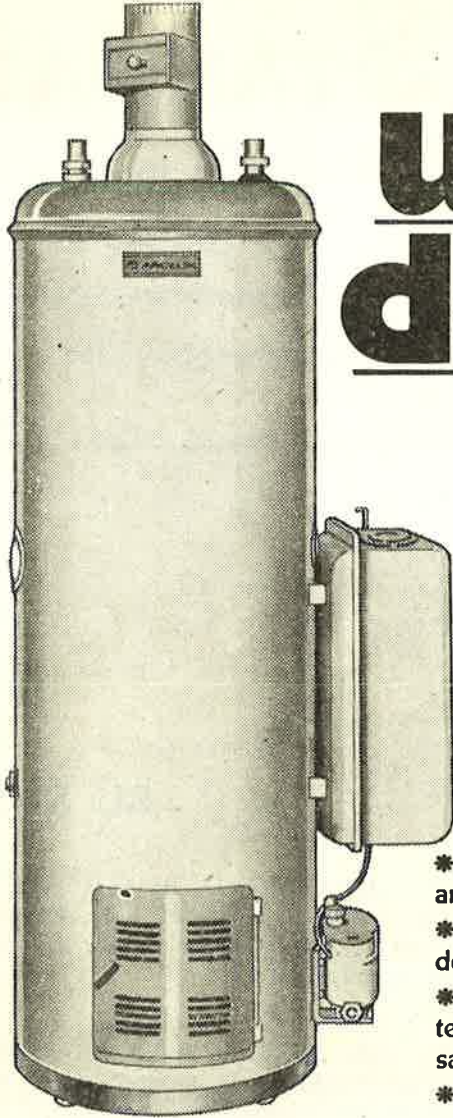

TSE Teknik Kurulu ay içinde iki kez toplanmış ve 24 standard kabul etmiştir.

Dış haberler sayfamızda çok değişik ve ilginç konular yer almıştır. Uluslararası standardların iş dünyasına etkileri ile standardların sinema sanayiinde de posta hizmetlerindeki yerini belirten yazılar üzerinde durulmalıdır.

STANDARD

Peşin: **2020** lira
(veya ayda **170** lira taksitle)

UCUZ devamlı bol bol sıcak su

- * Su kapasitesi büyük olduğundan 105 litre suyu arzu edilen sıcaklıkta uzun zaman muhafaza eder
- * Termostatı sayesinde suyun sıcaklığını istenilen dereceye göre otomatik olarak ayarlar
- * Çift cidarlı olduğundan ve cam pamuğu ile tecrit edildiğinden ısı kaybı yoktur. Bu özelliği sayesinde asgari sarfiyatla azami randıman sağlar
- * Su ve gaz basıncı ile alâkalı olmadığından en düşük tazyikte dahi en yüksek randımanla çalışır. Evin suyu kesildiği hallerde depodan gelen su ile çalışmaya devam eder
- * Odunun ve kömürün kırı, depolama külfeti ve taşıma zahmeti bahis konusu değildir
- * Gazyağı ile çalıştığından ve otomatik karbüratörlü olduğundan yüzde yüz emniyetlidir
- * Banyonuzun renk armonisini tamamlamak üzere mavi, pembe, sarı ve beyaz renklerde piyasaya arz edilmiştir.

OTOMATİK

ARCELİK

termosifonu

Genel Satıcıları: BEKO TİCARET A. Ş., Tel.: 49 00 39 - BURLA BİRADERLER ve Şst., Tel.: 45 52 00

1973 Bütçesinde TSE Unutulmamalıdır

Faruk A. SÜNTER

STANDARD'ın bu sayısı ile 1972 yılı kapıyor. 1973 yılına girerken herkes gibi, dergiler ve örgütler de geçen yılın muhasebesini ve gelecek yılın programlarını yaparlar, daha iyi yarınlara ulaşacak yolları ararlar.

Türk Standardları Enstitüsü de bir süreden beri böyle bir çaba içindedir. 1972 yılında istediği ölçüde malî gelişme gücü bulamamış, eski yıllarda biriktirdiği gelirlerden de ekleyerek ancak eriştiği düzeyde kalabilmiş, çok şükür gerilememiştir.

Fakat bu durumdan hiç de memnun değiliz: Dünyanın teknolojiye bu ölçüde ilerlediği bu dönemde kalkınmakta olan ülkemizin tarım ve sanayi dallarında çağdaş uygar memleketlerin düzeyine yönelmesinde ilk şartın sağlam bir standardizasyon uygulaması olduğunda şüphe yoktur. Buna artık hep biliyor ve kabul ediyoruz. Standardizasyon alanında 12 yıldır yaptığımız çalışmaları, gelişmekte olan ülkeler «model» olarak almakta, komşumuz İran gibi bazıları bizim «model» de büyük ölçüde ileri gitmiş bulunmaktadır. Bunun sebebi ise, hükûmetlerince yapılan yeteri kadar malî desteklemedir.

Yıllardır bu nokta üzerindeki uyarılarımız «işte pek âlâ yürüyor» gibi derine inmeyen bir görüşle, ilgili mercilerde hiç bir yankı uyandırmamıştır. Türk Standardları Enstitüsü, üç - dört yıldır, son biriktirdiklerini de ekleyerek ancak benliğini muhafaza etmektedir. Gelişmesi için zorunlu olan laboratuvarlarını bu son yıllarda tamamlıyamadığı ve teknik personel sayısında muhtaç olduğu artırmayı başaramamıştır. Büyük Atatürk'ün «durmayalım düşeriz» sözlerini hatırladıkça, bu duraklama döneminden ne kadar haklı kuşku duyduğumuz kolayca anlaşılır.

İhracata dönük tarım ve sanayi standartlarında muntazam, denenmiş ve bütün alıcılarca benimsenmiş «ambalaj» başta gelir.

Bütün dünyada standard örgütleri bu ambalajların gereği gibi yapıp yapılmadıklarını

kontrol ederler. Bu işler ambalaj laboratuvarlarında yapılır. Türk Standardları Enstitüsü'nde böyle bir laboratuvar yeri hazır; fakat kendisi yoktur.

Beş yıl kadar önce bu ihtiyacı tamamlamak üzere Paris'te OECD nezdinde gerekli teşebbüsleri yaptık. Türk delegasyonu şefinin desteği ile OECD bütçesine TSE ambalaj laboratuvarının etüd ve projesinin yapılması için gerekli ödenek konuldu.

Fransız uzmanlar aylarca Ankara'da ve Paris'te çalıştılar. Güzel bir proje ortaya kondu. DPT bunu inceledi; ivedilikle gerçekleştirilmesi için hükûmete salık verdi ve birbuçukmilyon liralık bir ödenek bütçe taslağına konuldu.

Sonra?...

Sonra, Yüksek Plânlama Kurulu tüm bütçeden yüzde şu kadar indirilmesini kararlaştırdı, ambalaj laboratuvarı ödeneği, ilgili Bakanlık bütçesinden silinerek o Bakanlık bütçesi rahatça indirime uydu, fakat ne oldu ise bizim laboratuvara oldu.

Bu iş hâlâ bir himmet beklemektedir ve bu, hikâyelerimizden yalnız biridir.

1973 yılına girerken TSE yine sesini duyurmak için elinden geleni yapmaktadır. İki aydan beri TSE yetkilileri, ilgili sorumlu yetkilileri uyarmakta, laboratuvar ve teknik personel için malî yardım istemektedirler.

Çünkü, fiyatlardaki artış karşısında TSE'nin carî masrafları ve tahsil olunan yıllık geliri gözönünde tutulursa, sonu gelecek rezervleri ile, TSE, gelişme şöyle dursun, belki de gerileyerek güçlüğüle ayakta durabilecektir.

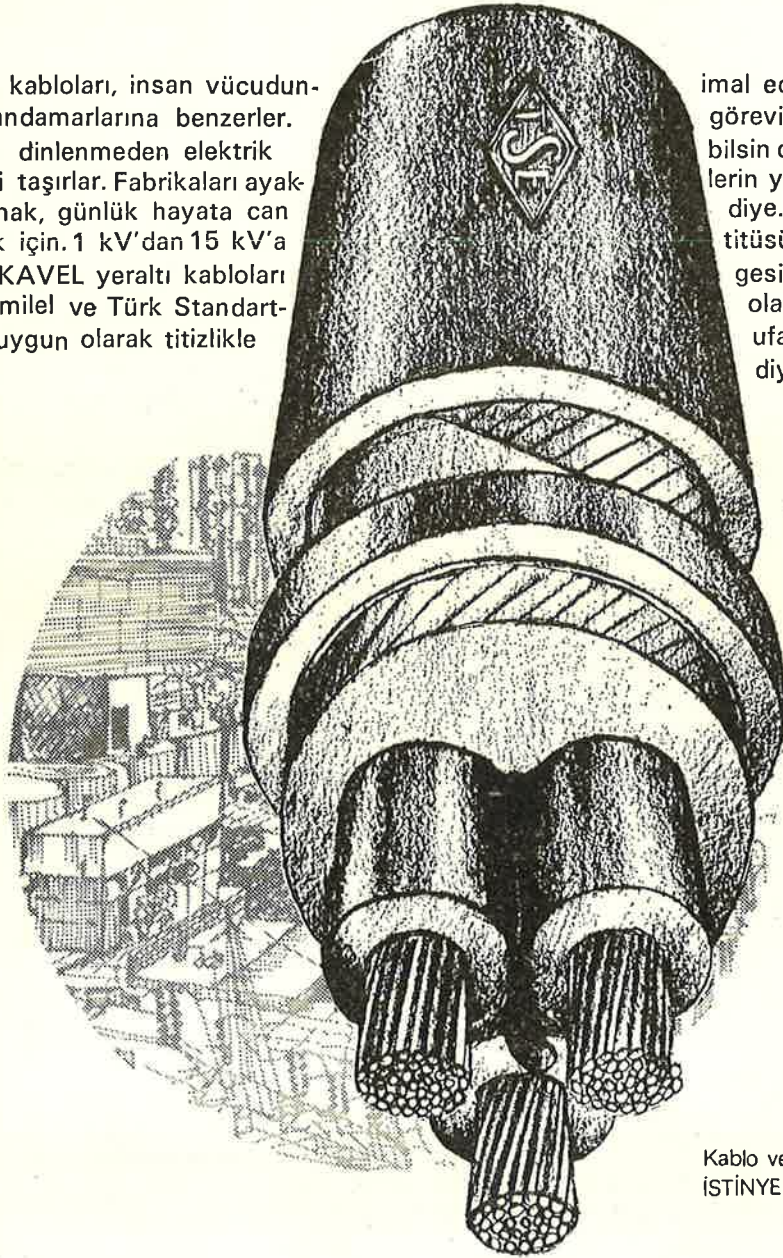
Bu durum ise, TSE'yi kurmak; bina ve laboratuvarlarını yaptırmak ve on yıl içinde yurt içinde ve yurt dışında gelişme ve ününü sağlamak üzere, bütçeye dayanmaksızın büyük emekler harcayan kurucuları çok üzmektedir.

Plânlı kalkınma döneminde sonradan «çok geç kalmışız» denmemesi için 1973 bütçesiyle bu işin ele alınması zorunluluğuna bir defa daha işaret eder, yeni yılın ülkemize ve bütün okurlarımıza başarılı sonuçlar getirmesini dileriz.

Can damarı

Yeraltı kabloları, insan vücudundaki candamarlarına benzerler. Durup dinlenmeden elektrik enerjisi taşırlar. Fabrikaları ayakta tutmak, günlük hayata can vermek için. 1 kV'dan 15 kV'a kadar KAVEL yeraltı kabloları beynelmilel ve Türk Standartlarına uygun olarak titizlikle

imal edilmektedir. Candamarı görevini eksiksiz yerine getirebilsin diye. KAVEL'e güvenenlerin yüzünü kara çıkarmasın diye. Türk Standartları Enstitüsü de verdiği Kalite Belgesi ile belirtmiş KAVEL'e olan güvenini. İçinizde en ufak bir şüphe kalmasın diye.

Kablo ve Elektrik Malzemesi A.Ş.
İSTİNYE İSTANBUL Tel: 63 34 00

ADMAR

Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. ÖZBEK TSE'yi Ziyaret Etti

Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. Sabahattin Özbeke, 22 Aralık 1972 günü Türk Standardları Enstitüsü'nü ziyaret etmiştir.

Standardizasyonla yakından ilgili bulunan ve uzun yıllar TSE Genel Kurul Üyeliği ve Ziraat Hazırlık Grubu Başkanlığı yapan Prof. Dr. Özbeke, hazırladığı pek çok sebze ve meyve standardlarımızın yanı sıra, OECD, FAO ve ECE gibi uluslararası kuruluşların standardizasyon çalışmalarına da önemli katkılarda bulunmuş, bu alanda milli çıkarlarımızı başarı ile savunmuştur.

TSE'yi ziyareti sırasında Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. Özbeke, Enstitü yetkilileri tarafından millî eğitim ve öğretim programlarında standardizasyona da yer verilmesi konusu teklif

edilmiştir.

Yapılan toplantıda Faruk A. Sünter, O. D. T. Ü. Rektörü Prof. Dr. İsmet Ordemir, Rektör Yardımcısı Assoc. Prof. Dr. Süha Atamer de hazır bulunmuşlardır.

Fotoğrafta, Millî Eğitim Bakan'ını ve diğer misafirleri, TSE'yi ziyaretleri sırasında Enstitü Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tarık G. Somer ve Genel Sekreter Velid İsfendiyyar ile birlikte görüyorsunuz.

1972 Sonunda TSE Markası Alan Firmaların Sayısı 42'ye Ulaştı

Yılın Son Sözleşmeleri Eczacıbaşı ve EVAL Firmaları İle Yapıldı

Türk Standardları Enstitüsü'nün, standartlara uygunluğu garanti eden TSE Markasını mamüllerinde kullanma yetkisine sahip firmalarının sayısı 1972 yılında imzalanan 10 sözleşme ile 42'ye ulaşmış bulunmaktadır.

Geçtiğimiz Aralık ayı içinde, Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları A. Ş.'nin seramik mamülleri ve EVAL Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret

A. Ş.'nin imâl ettiği AEG markalı elektrik el ütüleri, yapılan sözleşmelerle TSE Markasını taşımaya hak kazanmışlardır.

Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları A. Ş., imâl etmekte olduğu VİTRA markalı seramik lavabolar, eviyeler, alaturka ve alafanga helâ taşları için TSE Markasını kullanma izni istemiş ve Enstitü uzmanlarınca ge-

rek fabrikada, gerekse TSE Laboratuvarlarında yapılan deneyler sonucu, söz konusu mamüllerin TS 605 «Seramik ve Dökme Demir Lavabolar», TS 698 «Eviyeler» TS 799 «Alaturka Helâ Taşları» ve TS 800 «Alafanga Helâ Taşları» standartlarına uygunlukları anlaşılmıştır.

Bunun üzerine, 21 Aralık 1972 günü, firma ile TSE Markasını kullanma sözleşmesi imzalanmıştır. Sözleşmeyi, Enstitü adına Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tarık G. Somer; firma adına İdare Meclisi Başkanı Dr. Nejat F. Eczacıbaşı ve İdare Meclisi Üyesi Halûk Eczacıbaşı imzalamışlardır.

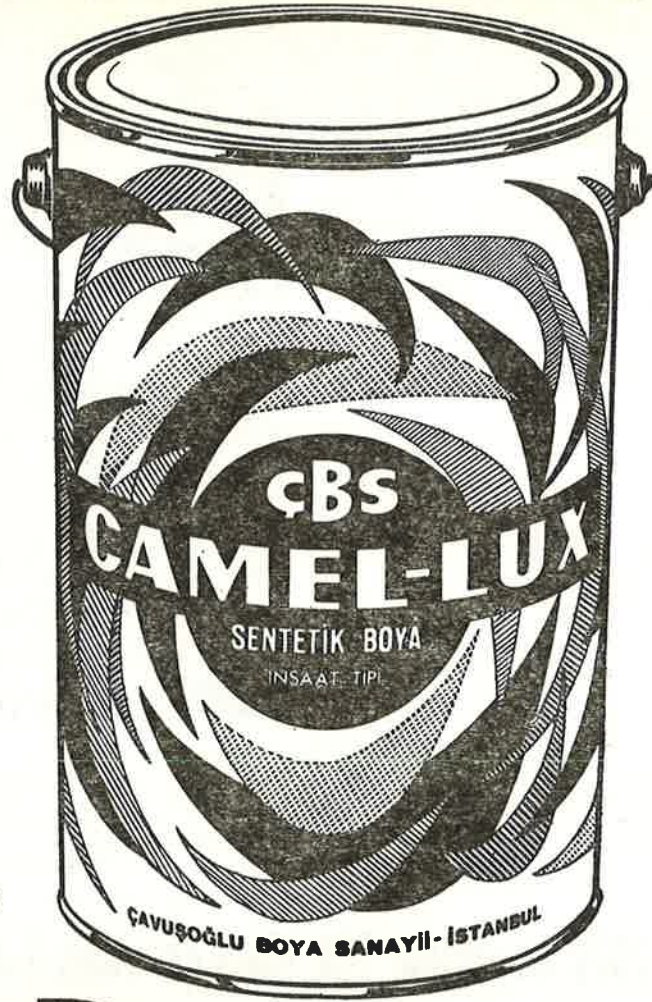
Aralık ayında ikinci anlaşma, EVAL Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A. Ş. ile yapılmıştır. Firmanın imâl ettiği «AEG Perfect L» markalı termosatlı elektrik el ütüleri, TS 71 «Elektrik El Ütüleri» standardına uygun bulunmuş ve TSE Markasını kullanma izni veren sözleşme, 25 Aralık 1972 günü TSE'de yapılan bir törenle imzalanmıştır. Sözleşmeyi, TSE Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tarık G. Somer ile, Şirket Müdürü Teoman Volkan imzalamışlardır.

Dergimiz, her iki seçkin firmamız da, üstün kaliteli üretimlerinden dolayı kutlar, imzalanan sözleşmelerin kendilerine ve memleketimize hayırlı olmasını diler.

**EL
ELDEN
ÜSTÜNDÜR...**

ÇBS CAMEL-LUX

**SENTETİK BOYALARI
BÜTÜN BOYALARDAN ÜSTÜNDÜR**

Binaların, gemi ve bilûmum deniz vasıtaları ile çelik eşya ve çelik konstrüksiyonların harici ve dahili bütün yıpratıcı tesirlerinden korunmasını temin eden bütün diğer emsallerinden üstün kaliteli bir sentetik boyadır.

Daha iyisi yoktur

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ - İSTANBUL

Karaköy, Feriyeceiler 56 - 58 İstanbul 49 67 10 (Dört hat)

Standard — 192

TSE Teknik Kurulu Aralık Ayında 24 Standard Kabul Etti

TSE Teknik Kurulu, Aralık ayında iki kez toplanmış ve 24 tasarımı Türk Standardı olarak kabul etmiştir.

A — İlk toplantının yapıldığı 13.12.1972 gününde, gündemde bekleyen kâğıtlarla ilgili TS 504, TS 505, TS 506 ve TS 927 nin mecburi kılınması hakkındaki önerinin geri alınmasından sonra TS 450 «Çizgisel ve açılmal toleransların belirlenmesi», TS 437 «Asbestli çimento basıncı su ve yağmur suyu boruları ile boru parçaları», «delikli kartlar», standardlarında yapılması öngörülen değişiklikler kabul edilmiş ve tasarımlar görüşülmesine geçilerek, aşağıdaki tasarımlar Türk Standardı olarak kabul edilmiştir:

1 — Patates :

Solanum tuberosum türüne giren kültür bitkilerinin yumruları olan patates ile ilgili bu standard alıcı ülkelerin standartları esas alınarak hazırlanmıştır. Tüketiciye doğal durumda sunulan patatesler standardın kapsamı içinde olup tohumluklar ile turfanda patatesler kapsam dışında bırakılmıştır.

2 — Turfanda Patates :

Standarda göre, turfanda patates, tam olgunlaşmadan önce hasat edilen ve hemen pazarlanan, sürtünme veya ovalama ile kabuğu kolayca sıyrılabilen patatestir. Avrupa standartlarına göre hazırlanan standard ihraç olanağını da getirmiş bulunmaktadır.

3 — Katı Elektriksel Yalıtkanların İzafi Permittivite ve Alternatif Akım Dielektrik Kayıp Katsayısının Ölçme Metodları :

Plâstik maddeler yönünden önemli olan ve üzerinde durulan bu standard bir temel standard niteliğinde bulunmaktadır.

4 — Tane Büyüklükleri — Taneli Maddelerin Sınıflandırma İçin :

Tanelerin geçebileceği en küçük deney eleği açıklığının anma büyüklüğü olarak tanımlanan tane büyüklüğü, taneli maddelerin büyüklüklerine göre sınıflandırılmasında önem kazanmıştır. Standard, dünya standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

5 — Delikli Metal Elek Levhaları - Deney Elekleri İçin :

Uluslararası standartlara göre hazırlanan bu standardda esas seri R/20/3 ve yardımcı seri R/20 ye göre hazırlanmış levhaların buna göre kalınlıkları ve elek delik oranları verilmiştir.

6 — Tel Elek Kafesleri - Deney Elekleri İçin :

Tel elek kafeslerinin çeşitli özellikleri ile göz açıklığı, tel çapları, elek göz oranı, yüzeysel ağırlıklar esas ve yardımcı serilere göre verilmiştir.

7 — Çektirmeler (Çekme Halatlı)

Standard çekirmeyi şöyle tanımlamıştır: «kancalı bir çekirme halatı yardımıyla yüklerin kaldırılmasına, elektrik hava hattı iletkenlerinin çekilmesine v.b. işlere yarayan ve el ile çalıştırılan mekanik bir cihazdır». Standardda, çekirmelerin tipleri, malzeme özellikleri kimyasal ve mekanik özellikleri ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

8 — Kapı Takımları (Ahşap Kapılar İçin) :

Kapı takımları, yapılarındaki ahşap kapılara takılan ve özellikleri standardda belirtilen malzemeden yapılan donanımdır. Standardda kapı kolları, aynalar, rozetleri, tokmakları, tamponları, durdurucuları, sürgüleri ve kapı emniyet zincirleri esas alınmıştır.

9 — Bıçaklar (greyder, dozer ve skreyper için) :

Her üç araç ile ilgili bıçakları ayrı ayrı tanımlamış olan standard, kaya ve toprak kazma karıştırma taşıma ve düzeltme gibi işlerde kullanılan özellikleri belirtilen ve haddelenerek imal edilen greyder bıçakları ile haddelenerek veya dövülerek imal edilen dozer ve skreyper bıçaklarını kapsamakta; yükleyici (loder) bıçakları ile başka biçim ve yapıda olan, değişik amaçlar için kullanılan bıçakları kapsamaktadır.

10 — Muayene ve Deney Esasları (Patlamalı motorlar ile Diesel motorları için) :

Standard yeni imal edilmiş veya silindir, piston, segman, piston kolu, krank mili gibi motor ana parçalarının değiştirilmesi suretiyle yapılan büyük onarım görmüş, patlamalı motorlar ile diesel motorlarının muayene ve deneylerini kapsamaktadır. Demiryolu, deniz ve uçak motorları ile özel motorların yeterli muayeneleri standardın kapsamı dışındadır.

11 — Petrol Ürünlerinin Destilasyon Deneyi Metodu :

Bu standard, motor ve uçak benzinleri, jet yakıtları, nafta, gazyağı, katorin ve destilasyonla petrolden elde edilen diğer yakıtlarla, benzeri petrol ürünlerinin destilas-

yon deneyini kapsamakta; petrol eteri ve sıvılaştırılmış petrol gazları gibi çok uçucu ürünlerin destilasyon deneyini kapsamamaktadır.

12 — Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinde Akma Noktası Tayini Metodu :

Akma noktası ön bir ısıtmadan sonra belirli bir hızla ve 3°C aralıklarla soğutulan numunenin en düşük akma sıcaklığı olup; bu standard, ham petrol ve petrol ürünlerinin akma noktası tayinini kapsamakta mineral kökenli elektriksel yalıtkan yağların akma noktası tayinini kapsamamaktadır.

B — Teknik Kurul, Aralık ayı içindeki ikinci toplantısını 27.12.1972 günü yapmıştır.

TS 207 Metalik Malzemenin Vickers Sertlik Deneyi'nde yapılan değişiklik kabul edildikten sonra tasarımlar görüşülmesine geçilmiş ve aşağıdaki standartlar kabul edilmiştir.

13 — Tenekeler (Soğuk haddelenmiş kalaylı ince saçlar)

Teneke, soğuk haddelenmiş, kalınlıkları, 0.50 den daha az, sade karbonlu yumuşak çelik saç veya ruloların, erimiş kalay içine daldırılması veya elektrolitik olarak iki yüzeyinin kalayla kaplanmasından sonra belirli boyutlarda kesilmiş malzemedir. Standard, tenekelerin sınıf ve özellikleri ile deney yöntemlerini ayrıntılı olarak belirtmiştir.

14 — Su Banyosu Üzerinde Buharlaştırma Kalıntısı Tayini Metodu :

Bu standard, özellikle asetik asit, aseton, n- butanol, etanol, izopropil, alkol, metanol ve asetat çözücülerinin su banyosu üzerinde buharlaştırılma miktarında meydana gelen kalıntının tayini için uygulanan bir yöntem dairesidir.

15 — Brom İndisi Tayini Metodu :

Standard, öncelikle asetik anhidrit ve n- butanolde brom indisi tayini için uygulanan bir yöntem dairesidir. Bilindiği gibi, brom indisi, deney koşullarında 100 g numune için harcanan bromun gram olarak miktarıdır.

16 — Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Numuneler ile İlgili İşlemler ve Deney Metodları :

Standard, sanayide kullanılan sodyum ve potasyum silikatların numuneleri ile ilgili işlemlere ve deney metodlarına dairidir.

RABAK

MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK SURETİLE
YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.

TESİSLERİMİZDE YAPILAN MAMÜLLER

TS-2 ve TS-18

STANDARDINA
UYGUN
EVS AFTA

Sert Çekilmiş ve Tavlanmış Som Bakır Teller 0.2 mm. — 10 mm. kütürda

29/12/1954 tarihli resmi gazetede yayınlanmış olan İÇ
TESİSAT YÖNETMENLİĞİNİN 120. nci maddesinde iç tes-
satta kullanılacak iletkenlerin ELEKTROLİTİK vasfı haiz
olması şart koşulmuştur.

TS-3

STANDARDINA
UYGUN
EVS AFTA

Örgülü bakır iletken 10-16-25-35-50-70-95-120-150 mm 2

4/12644 sayılı kararname ile 19/3/1960 tarihli resmi gaze-
tede yayınlanan ve tatbiki mecburi kılınan TS-3 standart-
larına uygun vasıfda iletkenler.

ALÜMİNYUM İLETKENLER ve ÇELİK - ALÜMİNYUM İLETKENLER

MS 58 PİRİNÇ Yuvarlak ve altı köşe çekme çubuklar

MS 63 PİRİNÇ Borular, hususi profiller, teller.

ELEKTROLİTİK BAKIRDAN Lâma, Çubuk ve Borular.

YATAKLIK BRONZ ÇUBUKLAR (İÇİ DOLU - İÇİ BOŞ)

ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK (HER KALINLIKTAKİ VE ÇAPTA)

GÖZTAŞI : BAKIR SÜLFAT

RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMÜLLERİ A.Ş.

ŞİRKET MERKEZİ : Gümüşsuyu Caddesi

No. 90/5-6 Taksim - İstanbul - Telefon : 45 68 35

KAĞITHANE FABRİKASI : Silahtar Cad. No. 37 Kağıthane - İstanbul - Telefon : 46 70 30

KABLO FABRİKASI : Köseköy - İzmit - Telefon : 1408

İSTANBUL SATIŞ MAĞAZASI : Yemeniciler, Köseoğlu İş Hanı - Karaköy - Telefon : 44 81 13

İZMİR SATIŞ MAĞAZASI : Anafartalar Caddesi No. 143 Telefon : 34 220 - İZMİR

- 17— Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Silis Oksit Potasyum Oksit Oranının Hesaplanması :

Standard, bu hesaplara ilgili formülü vermektedir.

- 18— Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Silis Miktarı Tâyini (Çözünmez Duruma Getirilerek Uygulanan Gravimetrik Metot)

- 19— Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Volumetrik Metotla Sodyum Oksit ve Potasyum Oksit Cinsinden Toplam Analitik Tâyini :

- 20— Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Kaynar Suda Kolayca Çözünmeyen Numunelerin Çözeltilerinin Hazırlanması ve Suda Çözünmeyen Madde Miktarının Tâyini :

- 21— Kriyolit Fluor Miktarı Tâyini (Geliştirilmiş Willard-Winter Metodu) :

Standard, doğal ve yapay kriyolitlerde fluor miktarının toryum nitrat çözeltisi ile titre edilerek tâyini için uygulanan metoda dairdir.

- 22— Tekstil Maddelerinde Su Tutma Yeteneğinin Tâyini - Santrifüj Metodu :

Standard, tekstil maddelerinde su tutma yeteneğinin santrifüj metodu ile tâyinine dairdir.

- 23— Tekstil Mamûlleri Üzerindeki Kalıntı Klorün Yol Açtığı Zararın Tâyini (Scorch Metodu) :

Standard, pamuklu ve rejene sellüloz liflerinden yapılmış kumaşlarda kalıntı klorün liflere yapacağı zarar derecesinin tâyini kapsamaktadır.

- 24— Evlerde ve Benzeri Yerlerde Kullanılan 10 Amperden Büyük Anma Akımlı Anahtar ve Komütatörler

Standard, genel olarak, tablo anahtar veya komütatörü adı verilen, evlerde ve benzeri yerlerdeki elektrik tesislerinde kullanılan, alternatif akımda en çok 380 V, doğru akımda en çok 500 V anma gerilimli, 16-125A anma akımlı olan ve elle kumanda edilen anahtar ve komütatörleri kapsamaktadır. 16 Amperden daha küçük anma akımlı, sigortalı, civalı ve elektrik cihazları üzerinde bulunan anahtar ve komütatörler ile korozyona sebep olan, kolay yanan veya patlayan gazlı tozlu veya çok sıcak yerlerde ve petrol endüstrisinde kullanılan anahtarlarla komütatörleri kapsamamaktadır.

Sanayicilerimizle TSE Arasındaki İlişkiler Güçleniyor

Ankara Sanayi ve Ticaret Odaları Temsilcileri TSE'yi ziyaret etti

Ankara Sanayi Odası'nı temsilen bir hey'et, Ticaret Odası'nı temsilen Genel Sekreter ile beraber 29 Aralık 1972 günü Türk Standardları Enstitüsü'nü ziyaret etmiş ve öğle yemeğini TSE yetkilileri ile Enstitüte yemiştir.

Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Orhan Işık, Meclis Başkanı Muharrem Eskiyan, Meclis Başkan Vekili Necati Tereyağolu, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Hâmi Kartay, Meclis Üyesi Özdemir Yazar ve Yönetim Kurulu Üyeleri Halil Kaya, Saîm Bilge, Ahmet Bozkurt, Alâettin Ceceli, ve Saîm Köklü'den meydana gelen heyette, Ankara Ticaret Odası'nı temsilen Genel Sekreter Dr. Ağah Oktay Güner de hazır bulunmuştur.

Görüşmelerde, TSE'nin yapmış olduğu hizmetlerden memnuniyetlerini belirten sanayicilerimiz, ilişkilerin daha

da güçlenmesi ve büyük bir gelişme içinde bulunan sanayi standardizasyon ihtiyaçlarının daha iyi bir şekilde karşılanması yönlerinden görüşlerini belirtmişlerdir.

TSE Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tark G. Somer de, yaptığı konuşmada, sanayicilerimizden görülen yakın ilgiye teşekkürlerini belirtmiş, Enstitünün faaliyetleri ve özellikle sanayiye dönük hizmetleri hakkında bilgi verdikten sonra, bugüne kadar esirgenmeyen desteğin, bundan böyle de devam edeceğine inancını ifade etmiştir.

TSE Genel Sekreteri Velid İsfendiyaşar ve diğer TSE yetkililerinin de sanayicilerimiz tarafından sorulan çeşitli soruları cevaplandırdıkları yemekli toplantı, samimi bir hava içinde son bulmuştur.

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKINA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM
(İsveç)

- şerit
testere

SANDVIK
(İsveç)

- makina
testere ağızları

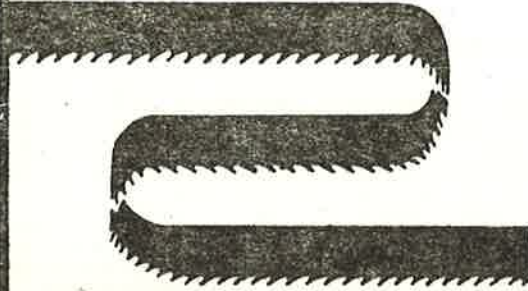
**MARTIN
MILLER**

- Çift ve Tek -Kartal
(Avusturya)

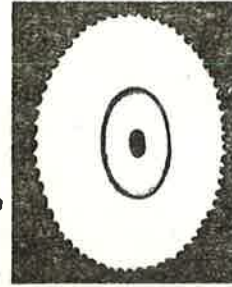

MERKUR
(Avusturya)

- şerit
testere

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testere
- katrak, kütük ve
daire testere
- kepenk yayları

ayrıca

MTE MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI

Sandvik ve
Special German HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

- Karbon çeliği
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeliği
- HSS-Yüksek vasıflı
hız çeliğinden demir
el testere

Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslim amadedir

DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini haizdir

Acentesi:

Metal Ticaret T.A.Ş.

Tünel Caddesi, Transtürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg.: METURAS-İSL

Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 09 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİ Koll. Şti. Fevziye Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Müessesliği: Gazi Caddesi 63, Samsun, Tel.: 20 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Müessesliği: Atatürk Bulvarı, Burdureği Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

Kalkınma Planı 1973 Programında

STANDARDLAR

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ilk yılına ilişkin 1973 Yılı Programı 8.12.1972 tarih ve 14385 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı. Bilindiği üzere, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı da 27.11.1972 tarih ve 14374 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştı.

Bu plân incelendiğinde standartlarla ilgili bazı hususlara yer verildiği görülmektedir. Yiyecek maddeleri üreten sanayi dalının ilke ve tedbirleri arasında, FAO'nun Codex Alimentarius'undan esinlenerek, Tarım Bakanlığı'nın «Türk gıda kodeksini» hazırlayacağına (ilke: 2) değinilmiş, bu konuda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile işbirliği yapacağı belirtilmiştir. Bildiğimiz kadarı ile 1593 sayılı yasa ve bu yasaya göre hazırlanmış Gıda Maddeleri Tüzüğü vardır. Buna rağmen bu Bakanlık ile yetkilerini devrettiği belediyeler etken bir denetleme yapamamışlardır. Şimdi bu görevin Tarım Bakanlığına devri söz konusudur. Acaba Tarım Bakanlığı denetimi hangi kadro ile yapacaktır? Çünkü yalnız laboratuvar yeterli değildir ve bu konuda mahalle bakkallarına ve 2.000 nüfuslu belediyelere kadar nasıl denetim yapılacaktır? Asıl sorun budur ve nasıl gerçekleştirilebilecektir? Bu tedbirlerin arasında (ilke: 8) et satışlarında denetleme yapılacağına da yer verilmiştir. Yıllardır yenilenen bu tedbirin bugüne dek gerçekleştirmediğini öğrenmiş oluyoruz böylece.

İçki sanayi ilkeleri arasında «kalite kontrolü» için bir sistem getirilmesi öngörülmüştür.

Plâstik işleme sanayi ile ilgili olarak (ilke: 2) kalite kontrolü ile standard mal üretimini sağlayıcı çalışmalara TSE'ce öncelik verileceği belirtilmiştir. Gübre sanayi ile ilgili bölümde ise, «gübre üretim ve pazarlamasında Türk Standardlarına uyulması mecburî olmaktadır» denilmektedir.

Elektrik makinaları ve gereçlerinin «standartları en kısa zamanda hazırlanacak ve bu standartlara uyulması zorunlu kılınacaktır» (ilke: 3)

Hiç şüphesiz en önemli husus imâl sanayi ile ilgili bölümde (Paragraf 616/6), yer almaktadır. Temel sanayi mallarının ve ihraç ürünlerinin standartlarının hazırlanması tamamlanarak mecburî

yürürlüğe konulması sağlanacaktır.

1973 Programı :

1973-1977 dönemini kapsayan plânda standard konusundaki durum genel çizgisiyle budur. 1973 programında ise bunlardan bir yıl içinde yapılabilecek olanlar üzerinde durulmuştur.

İmalât sanayii alt bölümlerinden elektronik kesiminin gerektirdiği önemli standartlar saptanacak ve bunların öncelikle hazırlanmaları sağlanacaktır. Programda bu görevin kime ait olduğu belirtilmemiş, ortada bırakılmıştır. Ancak şunu hemen belirtelim ki, bu tedbir çok önemlidir ve üç yıllık plânın imalât sanayii ile ilgili 616 ncı paragrafında (ilke: 6) yer alan tedbire dayanmaktadır.

Üzerinde durulması gereken bir tedbir de (ilke: 10) Türk Gıda Kodeksi ile ilgilidir. Bu konuya yukarıda değinmiştik.

Plâstik ve plâstik sanayii konusunda Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlıkları ile TSE'nin işbirliği ile sanayi mamülleri standardizasyonu ve mamül tiplerinin tesbiti çalışmaları 1973 yılı ilk yarısında tamamlanacak ve bu hususta gerekli mevzuat hazırlanacaktır. Buradaki gerekçe önemlidir. Bu sanayi mamüllerinin PETKİM üretim türlerine dayalı olarak gelişmesi ve imalde yerli ürünlerin yabancı türlerine uygun olarak imâl edilebilmesi için bu tedbire başvurulmuştur. Ancak bu standartların altı ayda tesbiti ve yapılması pek mümkün olacağını sanmıyoruz.

Yapı malzemelerinin ve yapı elemanlarının standartlarının hazırlanması işi hızlandırılacak, TSE'ce hazırlanan ana ve talî standartların mecburî olarak uygulanması sağlanacaktır. Üç yıllık plânın 1227 nci paragrafının 14 ncü ilkesi de bu konuda şu tedbiri getirmiştir: «Yapı malzemelerinin standardizasyon çalışmaları hızlandırılacak, bunlar saptanacak önceliklere göre mecburî kılınacak, yapı malzemelerinin kalite ve standard kontrolü gerçekleştirilecektir.» Yapı malzemesi konusuna Üçüncü Beş Yıllık Plân da, öncekiler gibi büyük önem vermiştir. Önceki dönemlerde yapı malzemesi ile ilgili standartların bir hayli fazla olduğu da söylenebilir. Ayrıca mecburî olmaya da değinildiğine de işaret olunmalıdır. Ancak, bunların denetimi gereği gibi yapılmamaktadır. Önemli olan ise bu konuda tedbir getirmektir.

Ve Sonuç :

Gerek Kalkınma Plânları ve gerekse bunlar temel alınarak hazırlanıp uygulamaya konulan yıllık programlar, standartların yayımına büyük önem ve yer vermektedir ve vermiştir. Hattâ bunların mecburî kılınması için de direktifler getirmişlerdir. Bunlara dayanılarak bir çok standard hükümetçe mecburî kılınmıştır. Fakat mecburî kılınan bu standartların uygulanmasının denetimi gereği gibi yapılmamaktadır. Bu uygulamanın etken olarak yapılabilmesi için bazı tedbirlerin alınması gerektiği inancındayız.

M. U.

TÜRKİYE TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ'NİN YAYIN ORGANI

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

Dünya'da ve Türkiye'de cereyan eden ekonomik olayları ve bunların neticelerini en doğru şekilde aksettiren gazetedir

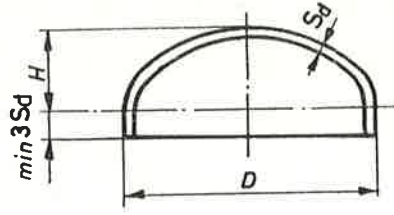
TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'NE

ABONE OLUNUZ.

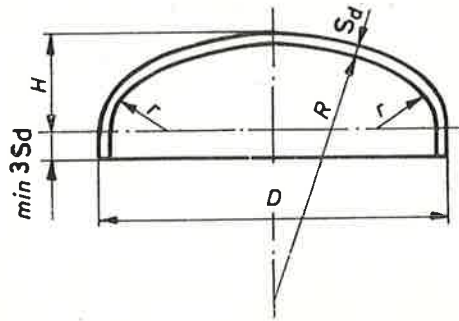
Müracaat Adresi :

Atatürk Bulvarı No. 149, Bakanlıklar - ANKARA

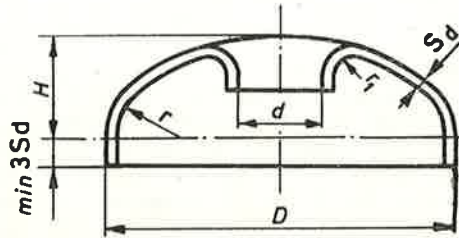

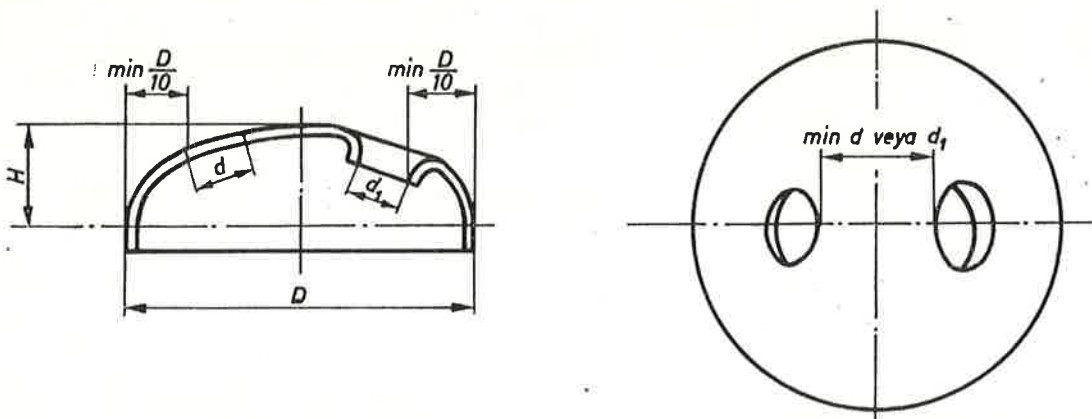
ŞEKİL 3 Eliptik bombeli baş.

ŞEKİL 4 Toristerik bombeli baş.

ŞEKİL 5 Adam delikli bombeli baş,(eliptik veya toristerik).

ŞEKİL 6 Bombeli başlardaki delikler.

YENİ Standardlar

- I -

BASINÇLI HAVA DEPOLARI STANDARDI (Kapaklı, Silindir Gövdeli)

Aılan ERSAN
Makine Yük. Müh.

Basınçlı hava, endüstride, otomatik kontrolda, inşaat işlerinde v.s. yerlerde çok uygulaması olan ve uygulama sahası her geçen sürece çok artan bir madde ve kullanma aracıdır.

Kompresörlerle elde edilen basınçlı havanın depolanması gerekmektedir. Bu standard çelik saçlardan kaynaklı olarak yapılan ve özellikleri aşağıda verilen silindir gövdeli basınçlı hava depolarına aittir.

En çok	
Deponun anma basıncı	30 kgf/cm ²
Deponun en yüksek dış yüzey sıcaklığı	200°C
Deponun en düşük dış yüzey sıcaklığı	- 20°C
Deponun en küçük saç kalınlığı	2,5 mm
Deponun en büyük iç hacmi	6m ³
Deponun iç çapı ile silindir kısmının uzunluğu arasındaki oran (/)	1/2 - 1/6

Çelikten başka malzemeden veya başka usulle veyahut başka biçimde imâl edilmiş olan basınçlı hava depoları bu standard kapsamına alınmamışlardır.

Çelik olan yapım malzemesi kaynak edilmeye elverişli olup, standardda mekanik ve bir fikir vermek üzere kimyasal özelliği çizelgeler halinde verilmiştir. Görüleceği üzere çekme dayanımı 20°C de en az 35 kgf/mm², akma sınırı en az olmak üzere 20°C de 23 kgf/mm² ve 200°C de 18 kgf/mm² olan çelikler, bu depoların yapımında kullanılan ve standardda verilmiş olanlar arasında, dayanımları en düşük olan çeliklerdir. İmalâtta uygulanacak kaynak işçiliği iyi olmalı ve dikişlerde çatlak olmamalı, dikiş yüzeyi homogen ve düzgün olmalıdır.

Kaynak dikişlerinden deponun uzunlamasına ve enlemesine olanların tümü alın kaynağı olmalıdır. Standardda belirtilen bazı ö-

zel hallerde başların tesbiti için çift köşe kaynağı kullanılabilir.

Yapılış bölümünde kaynakla birleştirme hususunda, imalâtçıyı bağlayan diğer hükümler çok sayıda değildir. Kaynakla ilgili özel ana noktalara temas edilmiştir.

Emniyet valfi, basınç göstergesi ve yeterli kapasitede boşaltmayı sağlayacak boşaltma deliği ile deney manometresi deliği, hava deposunda bulunmaktadır.

Depoların başları bombeli veya bombesiz olabilmektedir. Bombeli başlar kaynak dikişsiz ve alanı deliksiz veya delikli olmaktadır. Depoların başlarının yapılış biçimleri hakkında standardda ana hatlar verilmiştir.

Depolarda muayene ve temizlik delikleri bulunmaktadır. Bunların çapları ve adetleri depoların iç çapına göre çizelge halinde verilmiştir. Delikler, bütün kaynak dikişlerinin doğrudan doğruya veya el aynası yardımı ile görülmesini temin edebilecek şekilde yerleştirilmiş olmalıdır. Ancak boru bağlantıları söküldüğünde muayene ve temizlik işleri yapılabiliriyorsa muayene ve temizlik dedikleri depoda bulunmayabilir. Delikler takviyeli veya takviyesiz olmaktadır. Buna ait ayırıcı sınıf standardda mevcuttur.

Depolarda yüzeylerde gözle görülen eziklik, çarpıklık, eğri kaynak dikişleri olmamalı. Çelik malzemede çapak, katmer, tufal gibi kusurlar bulunmamalı, yüzey düz olmalıdır.

Basınçlı hava depolarının çelik saç kalınlıkları 2,5 mm den az olmamalıdır. Ayrıca korozyondan dolayı zayıflama gözönüne alınarak kalınlığa, belirli bir korozyon payının ilâvesi şart koşulmuştur.

Depoların boyutlarına ait toleranslar standardda verilmiştir. Bunlardan birincisi hava deposu-

nun uzunlama eksenine dik kesitteki çaplar arasındaki toleranslardır. Silindir ayrıntısının doğruluktan sapma miktarı, uzunlamasına ve dairesel kaynak ağızlarındaki sapmalar da verilen diğer toleranslardır.

Depoların tümünün muayene ve deneylerden geçirilmesi standardda istenmiştir. Gözle ve boyut muayenesi deney haricindeki muayeneleri teşkil etmektedir.

Deneyler zorunlu ve ihtiyarı yapılanlar olarak 2 ye ayrılmıştır.

Zorunlu, deney olarak hidrostatik deney alınmıştır. Bu deneyde imalâtçının garanti ettiği basıncın 2,5 katı basınçlı depolar hidrostatik deneyden geçirilmektedir.

İhtiyarı deney olarak ta çekme deneyi alınmıştır. Bu deney deponun yapıldığı malzemeden alınan örneklerle TS 138'e göre yapılmakta ve bulunan neticelerin basınçlı hava depoları standardında verilen değerlere uygun olup olmadığının bakılmaktadır. Kaynak dikişlerini ihtiva eden deney örnekleri ile yapılan deney sonundaki neticelerin de standardda belirtilen bir yüzde değeri ile çarpılarak bulunan değerlere eşit veya az olması istenmiştir.

Piyasaya arz bölümünde yapıyı tamamlayan depo üzerinde tesbit edilen madeni bir işaretleme plâkası üzerinde aşağıdaki bilgilerin silinmeyecek şekilde, mutad olan «firmanın tescilli markası veya kısa adı» Türk Malı deyimi veya TM işareti ve «bu standardın işaret ve numarası (TS.....)» şeklinde bilgilerine ilâveten aşağıdaki bilgilerin de yazılması istenmiştir:

«Yapım yılı», «en büyük işletme basıncı kgf/cm²», «En yüksek servis sıcaklığı °C», «Deponun hacmi dm³ veya m³»

Standard mutad olan çeşitli hükümler maddesi ile son bulmaktadır.

KILIÇOĞLU

Toprak Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi
ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğlası Fabrikaları
HER NEVİ KİREMİT, TUĞLA
VE ATEŞ TUĞLALARI

EN İYİ KALİTELİ MALLARI İLE DAİMA

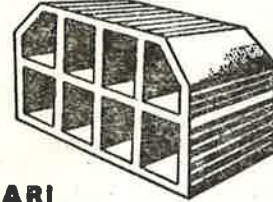
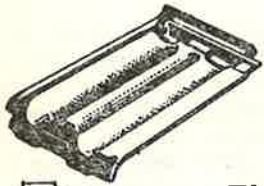
MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR

Adres : Posta Kutusu 7
Bursa Caddesi No : 21
Eskişehir

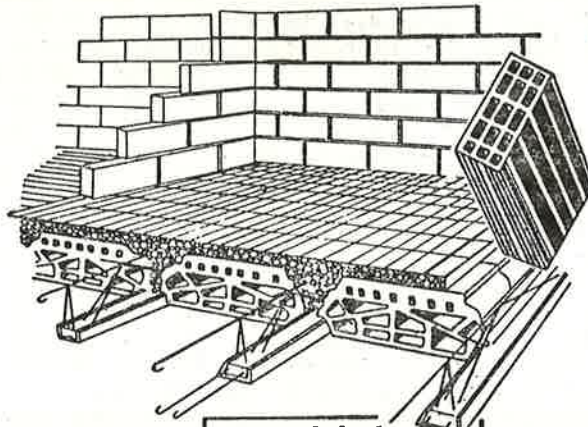
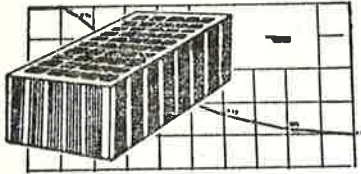
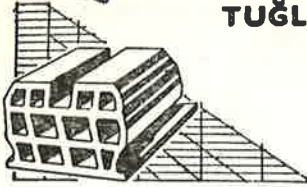
Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 13 64 — 21 05 — 41 99

Not : Yapı Endüstri Merkezi'nin İstanbul ve İzmir Sergilerindeki Standlarımız ve OR-AN Yapı
Endüstri Merkezi'nin Ankara Sergisindeki Standımızı görünüz.

Standard — 195

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

İSTANBUL

SATIŞ ŞUBELERİ:

Mecidi Mebusan Cad. Arhan Salıpaazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY

MühürdarFuat Bey Sokak Talas Is Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Mecidi Mebusan Cad. Arhan
Salıpaazarı - İstanbul
☎ : 45 50 00

«YEŞİL SALATA» ve «MARUL» STANDARDI

Arıçtan TÖNÜK

Ziraat Yük. Müh.

Standardizasyon bugün gerek üreticiler ve gerekse tüketicilerin önemle üzerinde durdukları konu haline gelmiştir. Ekonomisi, tarımsal ürünlerin başarılı bir şekilde pazarlanmasına dayanan ülkemizde, standardizasyon, ekonomik istikrarın sürdürülmesinde önemli katkılarda bulunmaktadır. Öte yandan, uluslararası ticaretin sürekli olarak artması, uluslararası standardizasyon tedbirlerinin de daha geniş kapsamlı olarak ele alınmasını gerektirmektedir.

TSE Ziraat Hazırlık Grubunun «Taze Meyve ve Sebzeler Teknik Komitesi» bu kez de OECD ve ECE standardlarından yararlanarak «Yeşil Salata ve Marul» standardını hazırlamıştır. TSE'nin standard hazırlamada takip ettiği normal yol izlenerek, tasarı ilgili resmi ve özel kuruluşların görüşlerine sunulmuş ve olgunlaştırıldıktan sonra Teknik Kurulun 27 Nisan 1972 tarihli toplantısında onaylanarak TS 1194 numara ile Türk Standardları arasında yerini almıştır.

Salata ve Marulun ana vatanı olarak Avrupa, Kuzey Afrika ve Asya kabul edilmekte olup 2000 yıldan beri ziraatinin yapıldığı sanılmaktadır. Memleketimizde de büyük şehirler civarında yetiştiriciliği son zamanlarda hayli gelişmiştir. Salata ve Marul bileşikgiller (Compositae) familyasından bir senelik bir bitkidir. Kuvvetli ve oldukça derine giden kazık bir kökle bunun etrafında dağılmış bol miktarda saçak köklere sahiptir. Yapraklar, koyu yeşil, açık yeşil, sarımsak yeşil renklerde marullarda geniş ve uzun, salatalarda ise geniş ve düz veya kıvrıkcık ve birbiri üzerine sarılmak suretiyle göbek teşkil etmiş vaziyettedir.

Yeşil salata ve Marulun yaprakları vitamin, ve çeşitli besin maddelerince zengin olup, sıhate çok faydalı ve iştah açıcı vasıfları dolayısıyla dünyada en fazla yetiştirilen ve tüketilen sebzeler arasında yer alır. Memleketimizde bir çok bölgelerde ve çoğunlukla ilk ve sonbahar arasında geniş öl-

çüde yetiştirilen Salata ve Marulun 1960-1964 yılları arasında ülkemizde ekiliş sahası ve istihsal miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Saha (hektar)	İstihsal (ton)
1960	6.074	44.960
1961	11.646	54.535
1962	5.737	20.995
1963	3.732	23.355
1964	6.598	55.878

Diğer taraftan Devlet İstatistik Enstitüsü bültenlerine göre 1964 yılı için, Türkiye'de sebze ekim alanı 612.511 hektar ve elde edilen ürün ise 7.390.915 tondur.

Şahıs başına yıllık sebze tüketimi ise 77,16 kg'dır. Ürün miktarının arttırılması için alınması gereken tedbirlerin başında şüphesiz hastalık ve zararlılarla zamanında ve bilgili olarak mücadele etmek gelir. Yeşil salata ve marulda görülen en önemli hastalıklar, salata ve marul mildiyözü, külleme, göbek çürüklüğü ve virus hastalıkları sayılabilir; zararlılardan ise önemli olanları yaprak ve kök püseronları, tel kurtları, dana burnu, salyongoz ve sümüklü böcektir.

A, B₁, B₂, B₆ ve C vitaminlerinden zengin olan Salata ve Marul, ılık iklim bitkisi olup, kışları sert geçmeyen yerlerde bütün yıl boyunca yetiştirilebilir. Yalnız yaz aylarında sulamanın devamlı olarak, aksatılmadan yapılması gerekir. Toprak bakımından pek seçici olmayan salata ve marul, özellikle humusca zengin, su tutma gücü yüksek, kumlu-tınlı ve reaksiyonu pH 6-7.2 arasında olan topraklarda daha iyi yetişir. Kısa sürede geliştiklerinden ayrıca gübreye, bilhassa, yaprakları yenen bir sebze olduğundan, azotlu gübreye karşı istekleri oldukça fazladır.

Yeşil salata ve marul hakkında bu kısa bilgilerden sonra şimdi TS 194 «Yeşil Salata ve Marul» standardını tanıtmaya çalışalım. Standard altı esas bölümden meydana gelmektedir ve Milletlerarası sınıflandırma numarası UDK 635.52'dir.

— Standardın başında, yeşil salata ve marulun, *Lactuca sativa* L. türüne giren bir sebze olduğu ve standardın tüketicieye taze olarak arz edilen yeşil salata ve marulları kapsadığı belirtilmektedir.

— Sınıflandırma ve Özellikler maddesinde, yeşil salata ve marullar morfolojik yapılarına göre tiplere, ağırlıklarına göre boylara, özelliklerine göre de sınıflara ayrılmaktadır. Bu hususlar geniş şekilde açıklandıktan sonra sınıf ve boy toleransları da bu bölümde verilmektedir.

— Standardın üçüncü maddesi Piyasaya Arz ile ilgili hükümlere ayrılmıştır. Bir örneklikten sonra, ambalajların nitelikleri, boyutları ve yerleştirilme hususları açıklanmakta ve ambalajlarda bulunması gerekli işaret ve bilgiler sıralanmaktadır.

— Numune Alma ve Muayeneler maddesinde önce parti tarifi yapılmaktadır. Tipi, sınıfı, boyu ve ambalajları aynı olan yeşil salata ve marullar bir parti sayılmaktadır. Muayeneler için, partiden 2 den az olmamak üzere % 1 oranına kadar ambalajın numune olarak ayrılacağı ifade edilmektedir. Daha sonra ambalajların ve ürünün ne şekilde muayene edileceği izah edilmektedir.

— Çeşitli Hükümler maddesinde, yeşil salata ve marulların bozulmadan ve uygun bir şekilde saklanması için alınması gereken tedbirlere yer verilmiştir.

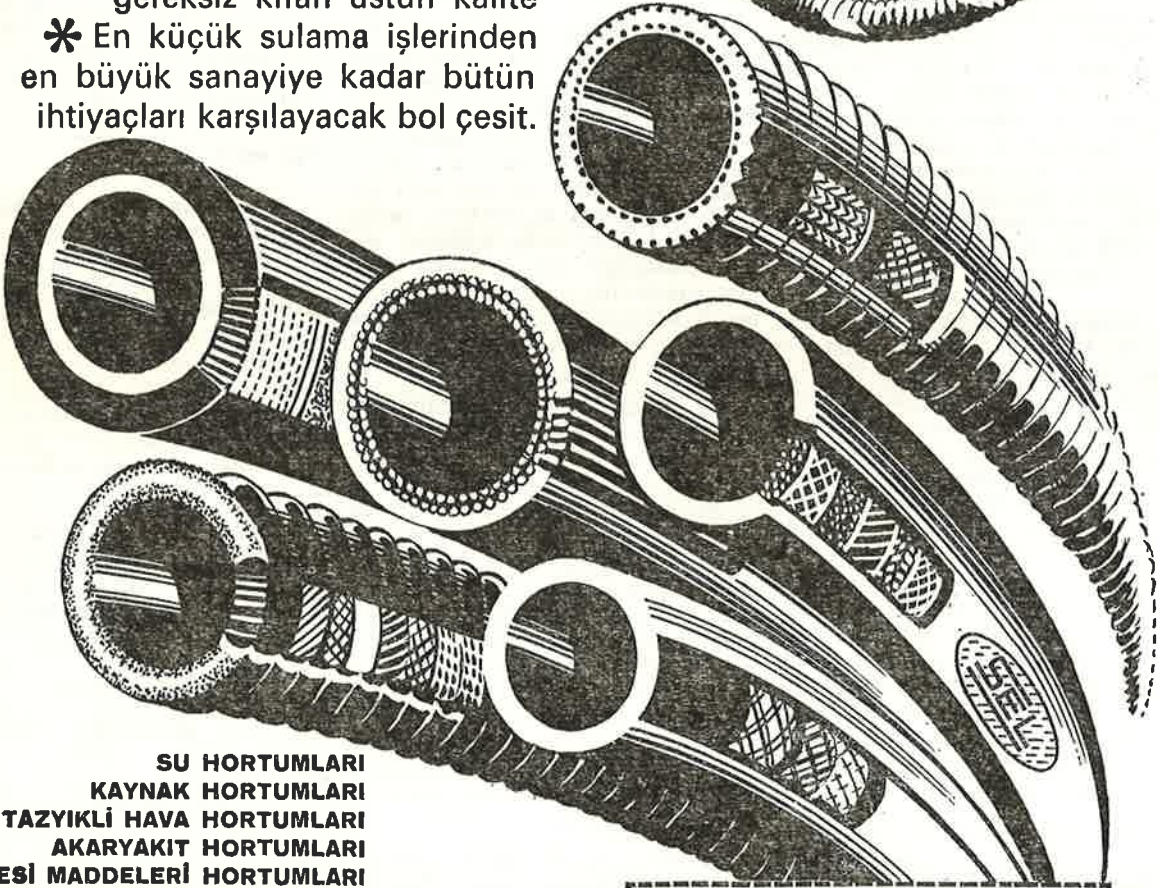
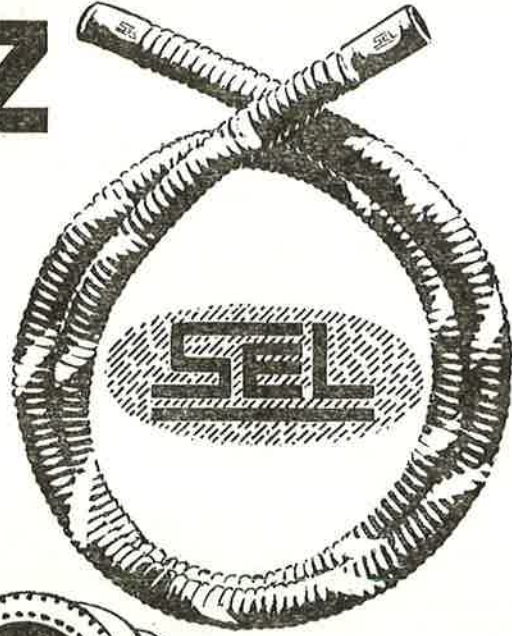
— Standard, her standardda olduğu gibi Türk Standardlarının Uygulanması Hakkındaki Tüzük Hükümlerine göre yapılacak işlemleri anlatan maddelerle son bulmakta ve malın standarda uygun çıkması halinde verilecek olan denetleme belgesinin geçerlik süresinin de 3 gün olduğu bildirilmektedir.

TSE tarafından hazırlanan sebze standardlarına bir yenisinin daha ilâvesini memnurlukla karşılıyor ve memleketimiz için yararlı olmasını diliyoruz.

hortum ithalini gereksiz kılan marka

- * Sürekli hamle
- * Genişleyen modern tesisler
- * Avrupadan hortum ithalini gereksiz kılan üstün kalite
- * En küçük sulama işlerinden en büyük sanayiye kadar bütün ihtiyaçları karşılayacak bol çeşit.

SU HORTUMLARI
KAYNAK HORTUMLARI
TAZYIKLI HAVA HORTUMLARI
AKARYAKIT HORTUMLARI
BESİ MADDELERİ HORTUMLARI
ŞARAP VE BİRA HORTUMLARI
ASİT VE SOLVENT HORTUMLARI
BUHAR HORTUMLARI
PÜLVERİZATÖR HORTUMLARI
ÇAMUR VE KUM HORTUMLARI
SANAYİ HORTUMLARI
EMİCİ SİRAL HORTUMLARI
PLASTİK HORTUMLARI

**TEKNİK KAÜÇUK
SANAYİİ LTD. ŞTİ.**

Karaköy Tünel Caddesi,
Ömerağa Sokak No. 24/2
İstanbul Tel: 44 03 15

İLANÇILIK

Yazılı Belgelerde Bölümlerin ve Alt Bölümlerin Numaralanması

Muzaffer UYGUNER

Yazı yazmak bir sanattır, sözü yıllardır bütün aydınlar arasında tekrarlanıp durur. Bu söz, edebiyat alanı için olduğu kadar bilim ve teknik alanı için de geçerli ve doğrudur. Bir bilim adamı, demek istediğini herkesin anlayacağı gibi ve dilin kurallarına, cümle yapısına uygun olarak yazamadığı sürece fikirlerini kabul ettirmesi nağını bulamaz. Dilin kurallarına uymayan, çetrefil bir dille yazılmış bir yazı kadar birbiri içine girmiş düşüncelerin yer aldığı bir yazı da kolay kolay okuyucu bulamaz.

Yazı yazmanın bir sanat olduğunu söylerken eski anlayıştan ayrı bir anlayış içinde olduğumuzu belirtmek isteriz. Dilimizde yer alan «edebiyat yapmak» deyişi eski anlayışın bir fosilidir. Eskiden süslü söz söylemek, bir takım sıfat ya da ad tamlamalarını ardarda birbirine bağlamak sanat sayılırdı. Eski münşilerin düzyazılarına bakacak olursak bunu iyiden iyiye görürüz. Sayfalar boyunca yazılarda incir çekirdeğini doldurmayacak bir öz vardır. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun bu anlayıştan sıyrılmış görünen *Yaban* adlı romanının Almanca çevirisinin kitabın yarısı kadar olduğu söylenir. Bu durumdan tereddüte düşen birinin çevirmene, kısaltarak mı çevirdiniz diye sorduğu; çevirmenin de hayır dediğini, Almancaya çevirince edebiya'tan arındığı için kısaltıldığını belirttiğini de biliyoruz.

Bu nedenle, yazma sanatını, düşüncelerin süslerden, tekrarlardan arıtılarak bir sınıflama ve düzen içinde sunma sanatı olarak anladığımızı belirtmek isteriz. Düşünceleri bir plân içinde sunmak batılı anlayışın belirtisidir. Yüksek öğrenim yaparken bir hocamızın ısrarla plân üzerinde durduğunu, yazılı sınav sorularını ce-

vaplarken bile plân aradığını anımsıyoruz. Bu alışkanlığı edinebilmişsek bunu bu hocamıza borçlu olduğumuzu açıklamakta yarar görürüz.

Bugün batıda, bilim ve teknik yazılarda plân yanında bölümlerin ve hattâ alt-bölümlerin numaralanması yoluna gidildiğini biliyoruz. Böylece, bir düşünceye ilgi kurulması gerekince «yukarıda belirtmiştik», «aşağıda belirteceğiz» gibi belirsizliklerden kurulmak olanağı sağlanmaktadır. Türk Standardlarını inceleyenler «Madde 2.2.» gibi ilgiler kurulduğunu elbette görmüşlerdir. Yasa ve tüzüklerde de maddelere açıkça ilgi kurulduğunu herkes bilmektedir. İşte edebiyat alanı dışında kalan bilim ve teknik ile ilgili yazılarda da bu düzenleme anlayışı yerleşmektedir.

Bu gelişmeyi gören ISO da bu numaralama düzeninde bir örneklik sağlanması amacıyla «Yazılı Belgelerde Bölümlerin ve Alt - Bölümlerin Numaralanması» adlı standardı (2145 sayılı ISO standardı) yayımlamıştır. Önemli görülen bu standard, TSE'nin Mevzuat Hazırlık Grubu tarafından dilimize çevrilip Teknik Kurula sunulmuş ve sonunda Türk Standardı olarak kabul edilmiştir. Yazılı belgelerde bölümlerin ve alt bölümlerin numaralanması dizgesini düzenleyen bu standard, her türlü yazılı belgelere, sözgelişi elyazmalarına, basılı yapıtlara, kitaplara, gazete makalelerine, tanıtımahıklara ve standartlara uygulanacaktır. Bugün, engüzel uygulamasını Türk Standardlarında görmekteyiz. İleride daha yaygınlaşacağı söylenebilir.

Standarda göre:

— ayrı bölümleri ve alt - bölümlerin sırasını, önemini ve aralarındaki ilişkileri aydınlatmak halinde,

— Metindeki belirli parçaların araştırılmasını ve tekrarlanmasını basileştirecek ve metnin ayrı bölümlerinde anılmasını mümkün kılması halinde,

— Yazılı bir yapıt içinde ilgi kurulmasını kolaylaştırması halinde, bu düzenin kullanılması tavsiye edilmektedir.

Standarda göre, numaralamada romen rakamları değil genellikle kullanılan ve arap rakamı denilen rakamlar kullanılmalıdır. Yazılı bir belgenin ana bölümleri (birinci düzey) 1 ile başlayıp sürekli olarak numaralanmalıdır. Her ana bölümde istenildiği kadar alt - bölüme (ikinci düzey) ayrılabilceği gibi istenen sayılar, alt - bölümlere (üçüncü ve daha alt düzeyler) de ayrılabilir. Ancak, ilgi numaralarının tanınması, okunması ve anılmasının kolay olabilmesi için alt bölümler sayısının sınırlanması uygun olur.

Aynı düzeylerdeki alt - bölümleri gösteren numaralar arasında nokta konulur; son düzeyi gösteren numaradan sonra nokta konulması isteğe bağlıdır. Numaralama düzeni aşağıdaki örnekte gösterilmiştir:

1. Düzey	2. Düzey	3. Düzey
1	2.1	2.11.1
2	2.2	2.11.2
3	2.3	2.11.3
.	.	.
.	.	.
.	.	.
9	2.9	2.11.9
10	2.10	2.11.10
11	2.11	2.11.11

Her düzeyin ilk bölümü bir ön-söz, bir başlangıç veya bunlara benzer başka bir bölüm ise bu bölüme 0 (sıfır) numarası verilebilir.

Bu yeni standardın ülkemizdeki yazarlarca benimseneceği umulur.

HEİCO

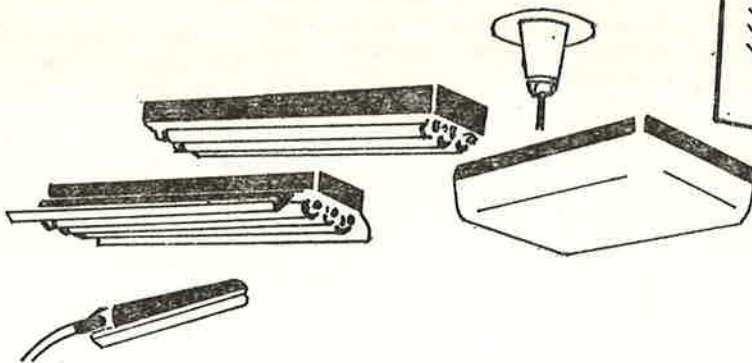
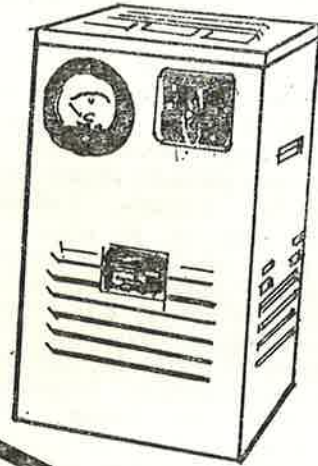
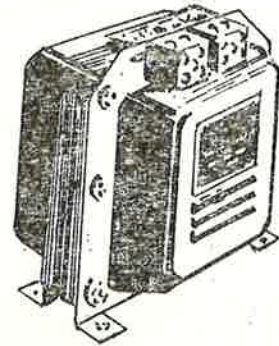
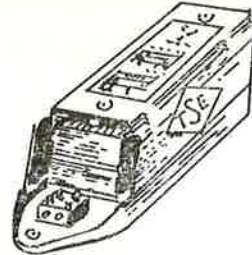
STANDARD A UYGUNLUK GARANTİSİNİ ALAN İLK BALAS HEİCO'DUR.

HEİCO MARKASI GARANTİNİN VE TEKNİĞİN İFADESİDİR

5 WATTAN 5000 WATA KADAR MONOFAZE HEİCO TRANSFORMATÖRLERİ AVRUPA EMSALLERİ AYARINDA OLUP İN İYİ VERİMİLE ÇALIŞIR

DÜŞÜK GERİLİMLİ YERLERDE CİHAZLARINIZI DAHA VERİMLİ ÇALIŞTIRMAK İSTİYORSANIZ HEİCO REGÜLATÖRÜ KULLANINIZ

HEİCO FLUORESANT BANT VE REFLEKTÖRLERİ ZERAFETİN NÜMUNESİDİR

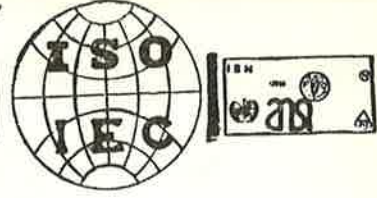

SOKAK AYDINLATMASINDA HEİCO ANTİGRON, ARMATÖR VE BALASTLARINI TERCİH EDİNİZ

HAYK DEĞİRMENCİOĞLU, YANIKKAPI Sok. 38 İSTANBUL - KARAKÖY
TEL : 44 33 37

Standard Dünyasından Haberler

Sinema Sanayiinde Standardizasyon Çalışmaları İlerliyor

Uluslararası standardizasyonun sinema alanında yapacağı her hamle, insanoğlunun bir gecesinin daha keyifli geçmesi sonucunu doğuracaktır.

Filhakika, uluslararası standardizasyonun mevcudiyetidir ki New York'ta ve Tokyo'da bir Sovyet yapımı olan «Harp ve Sulh»'un rahatça seyredilmesini sağlar. Apollo Projesinin bütün Dünya televizyon ekranlarından izlenmesini mümkün kılar.

ISO'nun çalışmaları sonucu, film boyutlarında, bobinlerde, projeksiyon dişlilerinde, alıcı ve verici makinalarda bir standard tesbiti mümkün olabilmektedir. Bu sayede bir memlekette çekilen film, bir diğerinde rahatça seyredilmektedir.

Sinema, uluslararası standartların tatbik sahası bulduğu en ileri sanayi dallarından biridir; aksi takdirde böylesine geniş ve etkin gelişme gösteremezdi.

Buna rağmen gerek sinema seyircisinin gerekse yöneticinin canını sıkacak birçok meseleler mevcut bulunmaktadır. Meselâ en az on çeşit resim boyutu vardır. Bu kadar

çeşitli ebatta filmi, ideal şartlar içinde gösterebilecek sinema salonu yeryüzünde pek azdır.

Ölçüyü küçük tutmak ekranda, ya oyuncuların kafalarının üst taraflarını kesmek veya dansörlerin ayak hünerlerinden seyirciyi mahrum bırakma sonucunu doğurmaktadır. Buna karşılık geniş açıdan yapılan projeksiyon ise ekseriya hatalı ve bozuk olan film kenarlarının da seyirciye gösterilmesi ile sonuçlanmakta ve diğeri ile aynı menfi tepkiyi uyandırmaktadır. Tercüme satırlarının da zaman zaman ekranın altında kalması seyirciyi sıkıcı ve sık rastlanan bir aksamadır.

ISO/TC 36 Teknik Komitesi Sekreteri 20th. Century Fox'un teknik uzmanlarından M. Alex Alden bu konuda şu beyanda bulunmuştur.

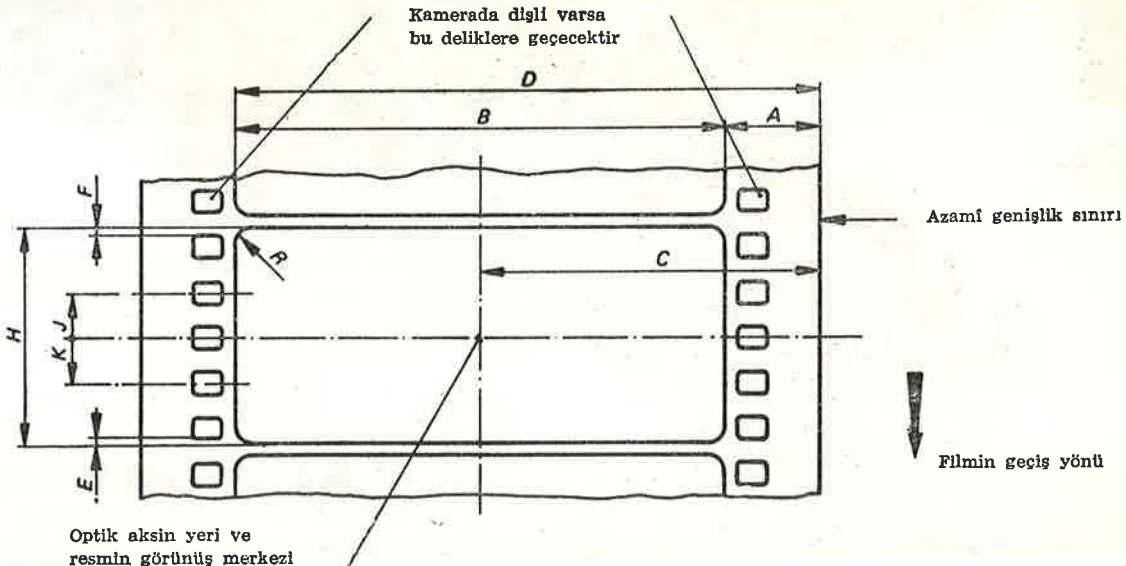
«Resmin, arzulanandan daha uzun bir süre ekranda kalması filmin beğenilmesinde ters tepki yapmaktadır. Sesin fazla kuvvetli olması seyirciyi rahatsız etmekte ve konuşmaları anlamaması sonucunu doğurmaktadır. Aynı sakınca bunun aksinin yapılmasında da söz konusudur.

Fazla parlayan ekran, bilhassa dışarda çekilen sahnelerde detay kaybına sebep olmak'tadır. Bunun için amaç standard bir ses ve görüntü ayarlaması olmalıdır.»

ISO, son olarak sinema sanayiinde dört yeni uluslararası standard yayınlamış bulunmaktadır. Bunlardan ikisi (ISO 2467 ve ISO 2906) 35,65 ve 70 mm.lik filmlerde kameradan perdeye akseden resim penceresinin ölçülerini ve uzunluklarını tesbit etmektedir.

ISO 69, 16 mm.lik filmlerdeki projeksiyonu standardize etmekte, ISO 1201 de ise 8 mm.lik filmlerde manyetik pistin genişliği tesbit edilmektedir.

Bu yenilerle, ISO'nun bu alanda yayınladığı yayın miktarı 36'ya ulaşmış bulunmaktadır. Daha 26 proje ISO/TC 36 komitesinde uzmanlarca tetkik edilmektedir. Bu çalışmalarda Almanya, Belçika, Kanada, Fransa, Hindistan, İtalya, Japonya, Hollanda, Polonya, Romanya, İngiltere, İsveç, İsviçre, Çekoslovakya, Sovyet Rusya ve B. Amerika (sekreterlik görevini de ifa etmektedir) uzmanları görev almaktadırlar.

Resmin görünüş alanı boyutları ISO 2467 Standardından alınmıştır

SANAYİDE KALEPORSELEN EMNİYETİ

00-0-1-2 ve 3 boylarda, 6 amperden 630 ampere kadar
NH bıçaklı sigorta buşon ve altlıklarının porselen ve metal
kısımlarının aynı fabrikada imal ve montajı;
Türk ve dünya standartlarına uygun imalat ve bunun sonucu
olan kullanım güvenliği

TÜRKİYE'DE İLK DEFA KALEPORSELEN'DE

TS 50 kapsamına giren malzemelerde kalite-garanti belgesi;
Batı Alman LINDNER GmbH firmasının lisansı;
% 100 Türk sermaye ve emeği
TÜRKİYE'DE YALNIZ KALEPORSELEN'DE

KALEPORSELEN İMALAT PROGRAMI

- 2-100 amper arasında D tipi normal ve gecikmeli sigorta buşonları
- Kofre, duvar, mermer tablo ve hava hattı şapkalı sigortalariyle kapakları
- Her çeşit duy ve globlar
- 6-630 amper arasında, 4 ayrı boyda NH bıçaklı tek tek sigortalari ve altlıkları
- Elektronik merdiven otomatığı
- Çeşitli bağlantı elemanları
- Siva üstü ve siva altı porselen izolasyonlu anahtar-priz serisi
- Özel siparişlere göre porselen, steatit ve kullanış yerine göre çeşitli hamurlarla her türlü izolasyon malzemesi

KALEPORSELEN
elektroteknik sanayi a.ş.

MERKEZ: Karaköy Tersane Caddesi 240/6 Telefon: 49 62 50 - 49 19 90

FABRİKA: Sıfırköy, Halkalı Caddesi 170 Telefon: 73 76 72 - 73 73 79

ANKARA (İrtibat bürosu): Ambarlar Caddesi Beyaz Saray Ap. Kat 1 Sıhhiye-Ankara Telefon: 18 93 48

RCD SANAYİ KOMİTESİ TAHRAN'DA TOPLANDI

TSE Başkanı'nın Teklifi İle, Komite «RCD Sanayi ve Standardizasyon Komitesi» Haline Geldi

RCD Sanayi Komitesinin 16'ncı toplantısı, 8-12 Aralık 1972 tarihleri arasında Tahran'da yapılmış ve bu toplantıya TSE adına Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tarık G. Somer katılmıştır.

Toplantıda bir konuşma yapan Prof. Somer, Standardizasyon Komitesinin, Sanayi Komitesine bağlı bir alt komite halinde çalışması fikrine karşı çıkmış, bunun muhtelif sakıncalarını izah etmiştir. Bu itirazları haklı bulan üyeler, «RCD Sanayi Komitesi» adının «RCD Sanayi ve Standardizasyon Komitesi» şeklinde değiştirilmesine karar vermişlerdir. Bu suretle iki komite birleştirilmiş olup, bundan böyle Türkiye, İran ve Pakistan Standardları Enstitüsü temsilcileri komite çalışmalarına tam üye sıfatıyla iştirak edecekler ve oy kullanabileceklerdir.

RCD ülkelerini yakından ilgilendiren diğer bir konunun da RCD standartları yapımı olduğunu belirten Prof. Somer, bu konuda uluslararası standartlara öncelik verilmesinin gerektiği hususuna değinmiştir. Bu ülkelerin aynı zamanda ISO ve IEC üyeleri olmaları yönünden, ISO standartlarını ve IEC standard tavsiyelerini dikkate alarak, Türkiye, Pakistan ve İran'ın sanayi ve ticarette işbirliğini sağlayacak ortak standartların bir an önce kabul edilmesinin yerinde olacağı tezini savunmuştur. Diğer üyelerin de bu fikre katılmaları üzerine, Prof. Somer, «RCD Standardları Hazırlama Yönetmeliği» adı altında bir taslak hazırlamış, bu taslak görüşülerek kabul edilmiştir.

Bu yönetmeliğe göre, üyeler tarafından teklif edilen ISO Standardları ve IEC Standard tavsiyeleri, RCD Standardı olarak değişiksiz yayınlanabilecek, ancak uygulanmasında sakınca görülen hususlar varsa bunlar, üyelerin tümünün tasvibi üzerine standard'dan çıkarılabilecektir. ISO standardı veya IEC tavsiyesi bulunmayan konularda, üç ülkenin ortaklaşa hazırlayacakları standard taslaqları her enstitü tarafından ayrı ayrı görüşülerek kabul edildiği takdirde RCD Standardı olarak yayınlanacaktır.

RCD Sanayi Komitesinde standartların önemi üzerinde oldukça detaylı görüşmeler yapılmış, bundan sonra ele alınacak sanai ve ticari işbirliği konularında üyelerin, her şeyden önce mamul veya ürün spesifikasyonları üzerinde anlaşmaları gerektiği belirtilmiştir. Banknot kâğıdı, ultramarin, pencere camı, alüminyum, makina ve dizel motor sanayilerine öncelik verilmesinde fikir birliğine varılmıştır.

Bu arada Prof. Somer, İran Standardları Enstitüsünü de ziyaret etmiş,

bilhassa laboratuvar imkânlarını, üzerinde çalışılan konuları öğrenmek ve incelemek fırsatını bulmuştur. İran Standardları Enstitüsü, sanai araştırma konularını da faaliyetleri içinde yürütmekte, hükümetinden geniş yardımlar almaktadır. Yıllık bütçesinin 170 milyon TL'na tekabül ettiği öğrenilmiştir. İthalat ve ihracatta yapılan kontrolleri de üzerine almış olan İran Standardları Enstitüsünde personel sayısı binden fazladır. Halen mevcut tesislerine ilâve olarak dört ayrı laboratuvar daha inşa edilmektedir. Enstitünün yeni Başkanı Mr. Soroudi, Ekonomi Bakanlığında uzun yıllar tecrübe kazanmış olan bir idarecidir.

Prof. Somer'in muhtelif toplantılarda tanıştığı ve görüştüğü İran Ekonomi Ba-

kanlığı yetkilileri, RCD ülkeleri arasındaki işbirliğine geniş önem verdiklerini, fakat bu güne kadar sağlanan gelişmelerin yeterli olmadığını belirtmişler, mamul ve ürün standartlarının bir an önce kabul edilerek yürürlüğe konulmasıyla önemli bir boşluğun doldurulacağını belirtmişlerdir. Prof. Somer, halen TSE tarafından 1250 standardın yapılmış olduğuna işaretlerle, bunlardan 600 kadarının RCD Standardı olabileceğini, Türkiye'ye dönüşünde bu konunun ivedilikle ele alınacağını belirtmiştir.

Yeni kurulmuş olan «RCD Sanayi ve Standardizasyon» Komitesinin ilk toplantısı 1973 yılı içerisinde Ankara'da yapılacaktır.

Uluslararası Standardlar, Posta Hizmetlerinin Çabuklaştırılmasını Sağlıyor

ISO uzmanları, uluslararası posta otoriteleri ile işbirliği yapmak suretiyle, posta ile göndermek sistemlerini geliştirecek standartlar üzerinde çalışmaktadırlar.

Örneğin, otomatik ayırıcı makinalar, son derece süratli iş görmelerine rağmen ayırma işlerinde çalışan personele göre, bazı hususlarda yetersiz kalmaktadırlar. Değişik tipteki bir çok posta kartı üzerinde yapılan deneyler otomatik makinaların, belirli bir seviyeden daha az sertlikteki kartları ayıramadığını göstermiştir. Uygun sertlikteki kartlar kullanıldığında makina, hiçbir zorluk çıkartmadan çalışmaktadır. Ancak, uzunluğuna sertliği fazla olan kartların daha elverişli olduğu tesbit edilmiştir.

Kartların sertliği aslında gözönüne alınması gereken faktörlerden sadece bir tanesidir. İncelik-kalınlık, gözeneklilik, yüzey düzgünlüğü ve elektrostatik özellikler de, otomatik ayırma makinalarına giren kartların uygunluk derecelerini tayin eden diğer önemli faktörlerdir.

Bütün bu hususlar, ISO'nun, uluslararası kâğıt ve karton standartlarını hazırlamakta görevli 6 numaralı teknik komitesinin çalışmalarında dikkate alınmaktadır. Posta hizmetleri ile ilgili olarak daha önce bazı uluslararası standartlar hazırlanmıştır. Bunlar arasında, mektup kâğıdı, resimli posta kartları ve zarfların boyutlarını, damga yeri, adres yazma yeri ve kâğıt, kar-

ton, kâğıt hamuru ile ilgili çeşitli test metodları sayılabilir.

Posta otoritelerini zorluklarla karşılaştıran bir başka konu da, zarf ve kartların yüzeylerindeki floresan özelliklerdir. Kâğıda katılan bazı kimyasal maddelerle yüzey daha da beyazlatılabilmekte ve bu maddeler aynı zamanda yüzeyin floresan özelliklerini de artırabilmektedir. Fakat belirli bir derecenin üzerindeki parlaklık, otomatik makinalarla vurulan damgaların ve kot işaretlerinin, kâğıt tarafından emilemediği için karışmalarına sebep olmaktadır.

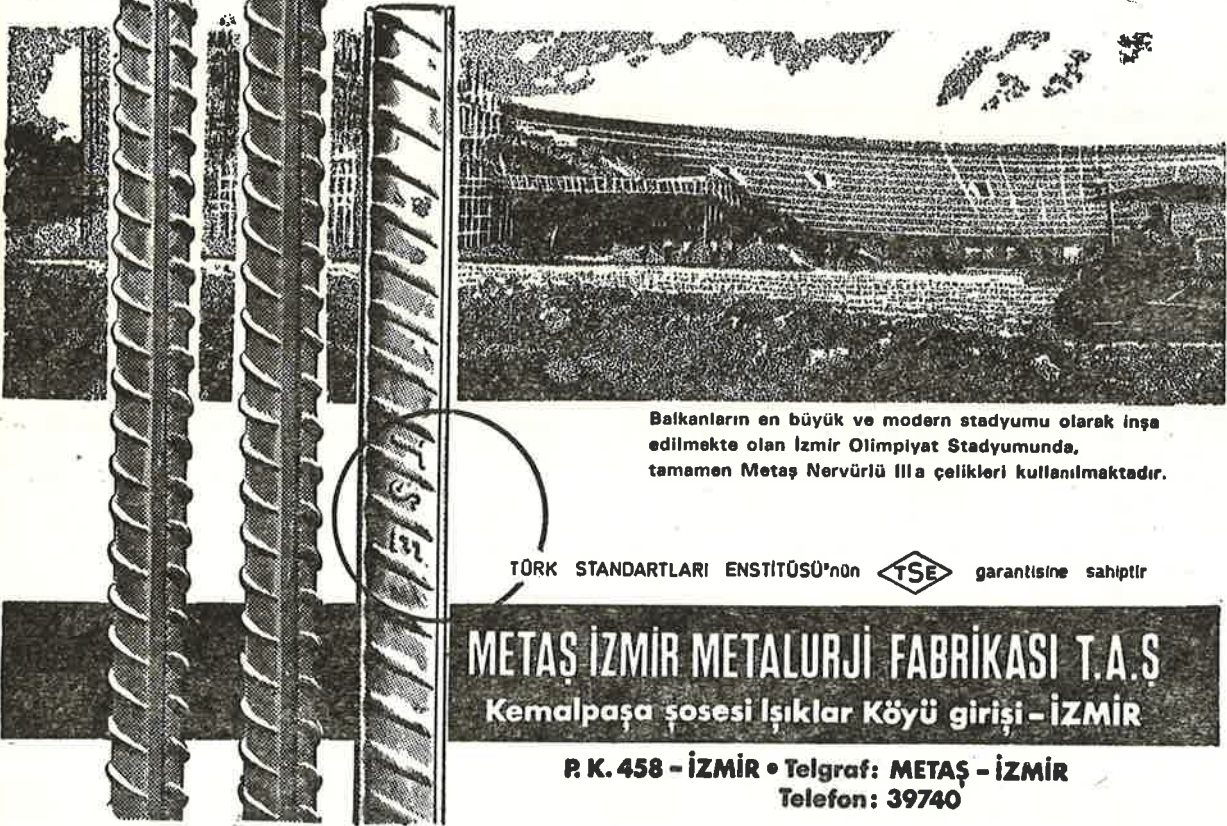
Tartışma konusu olan diğer problemler arasında, pencereli zarfların saydam kısımları, optik karakterin tayin ve tesbiti, tanıma kodları, mektup ayırma makinalarının spesifikasyonları gibi hususlar da yer almaktadır. Son olarak sözü edilen konunun standartları, ISO/TC 97 «Kompiütürler ve Bilgi Değerlendirme» ve ISO/TC 95 «Büro Makinaları» teknik komitelerince hazırlanmaktadır.

ISO'nun, Uluslararası Posta Birliği (UPU) ile yapmış olduğu yakın işbirliği sayesinde, posta hizmetleri ile ilgili uluslararası standardizasyon alanında verimli sonuçlar alınmaktadır. Bugüne kadar üç yılda bir toplanan ortak grup, bundan böyle her yıl ISO-UPU ortak komitesi adı altında toplanacaktır. Karşılıklı işbirliği esasen sürekli yazışmalar yolu ile de gerçekleştirilmektedir.

METAŞ
Nervürlü
IIIa Çeliği
Betonarme İnşaatta
%40 TASARRUF
Sağlıyor *

Balkanların en büyük ve modern stadyumu olarak inşa edilmekte olan İzmir Olimpiyat Stadyumunda, tamamen Metaş Nervürlü IIIa çelikleri kullanılmaktadır.

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ'nün

garantisine sahiptir

METAŞ İZMİR METALURJİ FABRİKASI T.A.Ş
Kemalpaşa şosesi Işıklar Köyü girişi - İZMİR

P. K. 458 - İZMİR • Telgraf: METAŞ - İZMİR
Telefon: 39740

Uluslararası Standardların İş Dünyasına Etkileri

Bu yazı, ABD'nin IEC Milli Komitesi Başkanı Mr. W A. McAdams'ın Orta Amerika Ticaret Konferansına sunduğu tebliğden özetlenmiştir.

★

Son yıllarda mamül standardları, gümrükler dışında ticareti engelleyen en önemli unsurlardan biri haline gelmiştir. Başka ülkelerdeki ticari rakiplerimiz, bu gerçeği görerek bir süreden beri standard hazırlama çalışmalarına yoğun bir şekilde katılmaktadırlar. Buna karşılık, Amerikan iş adamları, mamül standardlarının dünya ekonomisindeki yeri ve önemine henüz gereğince ağırlık vermemektedirler.

Mamül standardları, tümüyle uluslararası ticaretin dayandığı temel dokümanlardır. Ancak bu dokümanlar sayesinde ki, herhangi bir ülkedeki alıcıların isteklerini tam olarak tesbit edilebilir. Mamül standardları genellikle ilgili bulundukları mamüle ait terim ve tarifeleri, mamülün özelliklerini (sınıflar, toleranslar, performans kriterleri) test metotlarını ve kabul işlemlerini kapsar.

Milli Farklılıklar :

Uluslararası ticari işlemlerde uygulanan standardlar genellikle milli standardlardır. Bu bakımdan problemler, gerçekte bu standardlar arasındaki farklılıklardan doğmaktadır. Milli standardların aykırılıkları, ülkeler arasındaki farklı uygulamaların ya da emniyet kalite, ve performansla ilgili diğer hususlardaki farklı kriterlerin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan, farklılıklar, gizli ya da açık olarak yerli sanayiye korumak amacıyla himaye görmektedir. Ancak sebepler ne olursa olsun sonuç aynıdır. B. Amerika iş çevreleri ve hükümet, bu soruna da en az gümrükler, ithalat kotaları, ihracatta prim sistemi ve diğer ilgili konular kadar önem vermemelidirler.

Yukarıda değindiğimiz sorunun en açık ve kesin çözüm yolu bütün ülkelerin kabul ettiği uluslararası standardlar hazırlamak ve uygulamaktır. Eşlefe belirtelim ki, dünyanın pek çok bölgesinde öteden beri yerleşmiş farklı uygulamalar yüzünden, bu konuda başarıya ulaşmak oldukça güçtür. Bununla beraber, ve temeldeki bu aykırılığa rağmen, uluslararası standardların yapımında ve uygulanmasında başdönürücü gelişmeler elde edilmekte ve yoğun çabalar sürdürülmektedir. Bu konudaki başlıca uluslararası kuruluşlar ISO ve IEC'dir.

Bu kuruluşların hazırladıkları uluslararası standardlar nasıl kabul görülmektedir? Bundan birkaç yıl öncesine kadar, bu standardlar pek be nimsenmemekte idi. Fakat durum bugün değişmektedir. Uluslararası standardları kabul eden ülkelerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır ve bu artışın daha da hızlanmasını bekleyebiliriz.

Dünya Ticareti :

Son 15 yıllık gelişme sonucu, bütün dünya ülkelerinin ihracat değerleri

toplam 312 Milyar Amerikan Dolarını (1970) bulmuştur. Bu meblağın 1956 yılında 103 olduğu düşünülürse, 15 yıl içinde dünya ticaretinin üç misli arttığı anlaşılr. B. Amerika'nın bu rakamlardaki payı ise, 1956'da % 19 iken 15 yıl sonunda % 14'e düşmüştür. Bu düşüşün nedenleri üzerinde önemle durulmalıdır.

Bu trendlere bakınca, B. Amerika'nın dış ticaret dengesinde geçen yıl ortaya çıkan bozukluğu bir sürpriz olarak karşılamamak gerekir. Eğer trendi kendi lehimize çevirmek istiyorsak, sorunu ortaya çıkaran nedenlerin hiç olmazsa belli başlılarını tesbit ederek bunları etkisiz hale getirmeliyiz.

ISO ve IEC tarafından yayımlanan uluslararası standardların sayısı hızla çoğalmakta ve özellikle Batı Avrupa Ülkeleri, bu standardları kendi milli standardları olarak kabul etmekte ve uygulamaktadırlar. Çok geniş bir pazar teşkil eden bu bölgede, uluslararası standardlar yönünden tam bir birlik ve beraberlik sağlanması daha zamana muhtaç gibi görünüyorsa da, bu konuda prensip kararına varılmış olması ve uluslararası standardların en geniş ölçüde uygulanmaya başlanmış bulunması üzerinde önemle durulmalıdır.

Dünyanın diğer bölgelerindeki ticaret anlaşmaları ve benzeri çalışmalar da da, aynı şekilde uluslararası standardların uygulanması gün geçtikçe gelişmektedir. Örneğin, Pan Amerikan Standardlar Komisyonu (Lâtin Amerika Serbest Ticaret Birliği yararına ortak standardlar hazırlamaktadır) ISO ve IEC standardlarını imkân ölçüsünde uygulamayı kararlaştırmıştır. Aynı şekilde birçok Doğu Avrupa ülkesi de, uluslararası standardların hazırlanmasında aktif bir rol almakta ve bu bölgenin ticari potansiyelini bütün dünyaya kanalizetmek amacıyla bu uluslararası standardları başarıyla uygulamaktadırlar (1).

Uluslararası İşbirliği :

Uluslararası standardların uygulanmasını destekleyen diğer bir faktör de uluslararası işbirliği programlarının gittikçe artmasıdır. Bunun en önemli örneklerinden birini NATO teşkil etmektedir. NATO, uzun süreden beri ihtiyacı olan malzeme ve teçhizatın büyük bir kısmını sipariş ederken, ISO ve IEC standardlarına uygunluğu şart koşturmaktadır. Aynı durum, Birleşmiş Milletler Teşkilâtının çeşitli sosyal ve ekonomik programlarında da söz konusudur. Bu uygulamaların bir sonucu da geliştirmek olan ülkelerin ISO ve IEC standardlarını kabul etmeleridir.

GATT Kodu :

Uluslararası standardların kabulü ve uygulanmasını zorunlu kılan bir başka faktör daha vardır ve bu, belki de biraz önce değindiğimiz diğerlerine oranla daha büyük etkiye sahiptir. GATT (Genel Gümrükler ve Ticaret Anlaşması) tarafından düzenlenmekte olan Ticareti Zorlaştıran Teknik Engelleri Ortadan Kaldırma Tedbirlerine

ilişkin Kod, büyük önem taşımaktadır.

GATT'ın Kodu, uluslararası standardların hazırlanmış olduğu konularda bunların uygulanmasını teşvik etmeyi, uluslararası standardların henüz bulunmadığı konularda da milli standardların ahenkleştirilmesini ve böylelikle uluslararası standardizasyona gitmeyi öngörmektedir.

Bu gelişmeler açıkça göstermektedir ki, uluslararası standardların dünya ticaretindeki önemleri gittikçe artmaktadır. Bunun Amerikan iş hayatı yönünden taşıdığı anlam nedir?

Herşeyden önce bu durum, ihracat stratejimizi yeniden ele almayı gerektirmektedir. Biz uluslararası standardları kabul etsek de, etmesek de, başka ülkelerdeki alıcılar bunlara uymaktadırlar; şimdiye kadar uymayanlar ise aynı yola girmiş bulunmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerin, ithalatta kendi milli standardlarına uygunluğu aradıklarını ve bundan gurur duyduklarını da dikkate almak zorundayız. Bu ülkelerin standardları da, çoğunlukla ISO ve IEC standardlarına eş olma ya da uydurulma eğilimi göstermektedirler. Özellikle, ikinci olarak sözü ettiğimiz durum, B. Amerika'nın uluslararası standardları kabul etmesi konusunda daha büyük bir baskı unsuru olmaktadır.

Son olarak, uluslararası standardların uygulanmasındaki bu gelişmelerin, B. Amerika iş çevrelerini, bu standardların hazırlanma safhalarında da daha etkili bir katkıda bulunmak zorunda bıraktığına değinmek yerinde olacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi, uluslararası standardlar, dünya ticaretinin temel dayanaklarından biridir ve bu etki, önümüzdeki yıllarda kendisini daha da önemle gösterecektir. Bu standardların uygulanması ile milli çıkarların zedelenmesini önleyecek tek yol, daha standardlar hazırlanırken çalışmalara katılmak ve milli çıkarları savunmaktır. Aksi halde, dünya ticaretindeki yerimizi her geçen gün daha da kaybetmek mukadderdir.

B. Amerika iş çevrelerinin, dünya ticaretindeki gelişme trendine bir başka açıdan bakması zamanı gelmiştir. Son yirmi yıl içinde iklim, sıkıntı ve recek ölçüde değişmiştir.

Çeviren : İ. Taner BERKÜN

- (1) Milli standardlarımızı hazırlamakla görevli bulunan Türk Standardları Enstitüsü, çalışmalarında uluslararası standardları önemle göz önünde bulundurmaktadır. Bu güne kadar kabul edilmiş bulunan 1200'ü aşkın Türk Standardının hazırlanmasında ISO, IEC, Ortak Pazar, FAO, OECD ve ECE gibi uluslararası kuruluşların yayımladıkları standardlar esas alınmış, bunlar da zamanla yapılan değişiklikler de, hemen Türk Standardlarına intikal ettirilmiştir. Böylelikle, milli standardlarımızın, uluslararası standardlarla tam ahenk içinde bulunmaları sağlanmıştır. (Çevirenin notu).

garantisi ile

qüvenebile..

ceqiniz

kablo

an-ka

an-ka

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

OKÇUMUSA CAD.

BANKALAR SARAYI

KARAKÖY

TEL : 44 73 07 - 49 01 37

kauçuk ve pvc izolasyonlu
yeraltı, yerüstü, enerji,
tesisat ve gemi kablo..
ları ile,
her nevi kablolar...

be-ti grafik

Hava Kirliliği ve Tarım Ürünlerine Yaptığı Zararlar

Bugün ülkemizde, özellikle Ankara'da yaşayan herkes, hava kirliliğinin ne olduğunu bilmekte ve görmektedir. Ankara gibi hava cereyanlarının az olduğu bir yerde kurulan şehirlerde, bacalardan, otomobil eksozlarından çıkan dumanlar şehirlerin üzerine kasvetli bir şekilde inmekte ve havayı tenefüs edilmez bir duruma sokmaktadır. Serin bahar sabahları veya soğuk kış günleri sisle karışan bu dumanlar daha da tehlikeli bir durum meydana getirmektedir.

Hava kirliliğini meydana getiren maddelerin en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz; Ozon, Okside olmuş Hidrokarbonlar, Etilen ve diğer Olefin grubu Hidrokarbonlar, Asetilenler, Azot oksitler, Amonyak, Kükürt gazları, Flüoritler ve diğerleri. Bu maddeler, insan, hayvan ve bitki sağlığını çeşitli şekillerde olumsuz yönde etkilemektedir.

Dünyamızın nüfusu süratle artmakta, bunun neticesi olarak şehirler kalabalıklaşmakta, sanayi dev adımlarla ilerlemekte, motorlu taşıtların sayısı büyük bir süratle artmaktadır. Artan nüfusun gıda ihtiyacını gidermek için ziraatte büyük hamleler yapılmış, ekilmiş bir karış toprak bırakmamak gerekmiştir. Gelişen ziraatle beraber hastalık ve haşereler de çoğalmakta, bunlara karşı çeşitli ilaçlar kullanılmakta, bitki artıklarının yakılması suretiyle hava kirliliği küçümsenmeyecek seviyelere erişmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre 1 ton çeşitli ziraat artıklarının yanmasından meydana gelen Hidrokarbonların miktarı şöyle bulunmuştur:

Yakılan ziraat artığı	Hidrokarbon miktarı (kg)
Meyve ağacı budama artığı	6,750
Çeltik samanı	4
Arpa samanı	8
Kuru çalı - çırpı	3,175
Islak çalı - çırpı	16

Orman yangınlarının, hem orman tahribatı ve hem de havaya verdikleri kirlilik yönünden, tarım ürünlerine verdikleri zararlar önemlidir.

Hava kirliliği daha ziyade sanayi merkezleri ve büyük şehir atmosferleri için büyük bir problem olduğundan, bu gibi yerlerin civarında gelişen bağ-bahçe ziraatına zararı önemli olmaktadır. Hava kirliliğine karşı en duyarlı olan bitkiler çiçek ve sebzelerdir. Büyük şehirlerin çevresinde ise bunların ziraatı yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Kirli havadaki zehirli maddeler özellikle yaprakları yenen sebzelere büyük zararlar vermektedir. Zarar bu bitkilerde lekelenme, kıvrılma ve beneklenme şeklinde görülmektedir. İçinde birçok kirlilik maddeleri bulunan havadan, marul ve ıspanak çok; şeker pancarı, yulaf, pazı ve yonca orta derecede; arpa, soğan, maydanoz,

turp, domates, kırmızı turp oldukça, lahana, karnabahar, kavun ise az zarar görmektedir.

Yapılan bir araştırma sonucuna göre, bol gübreli ve sulu şartlarda yetiştirilen bitkiler okside hidrokarbonlardan daha çok zarar görmektedirler. Alçak ısılarda yetiştirilen bitkiler, yüksek ısılarda yetiştirilenlere göre daha az zarar görmektedirler. Bu durumda, yüksek toprak verimliliği, bol sulama veya yüksek toprak rutubeti ve sıcak hava gibi uygun şartlarda kuvvetli ve sıhhatli olarak yetiştirilen bitkilerin hava kirliliğinin sebep olduğu zararlara karşı duyarlılıkları fazla olmaktadır.

Kirli havada bulunan Ozon, bitkilere en çok zarar veren bir maddedir. Asma yapraklarının üst yüzlerinde bariz bir beneklilik yapar. Benekler, küçük, kahverenginden siyaha kadar koyu renkli ve tek tek olarak başlar, çapları 0,5 mm kadar olup, sonradan bunlar birleşerek daha büyük benekler haline gelirler. Zarara uğramış asmalarda erken sararma ve yaprak dökümü neticesinde salkımlar olgunlaşmadan güneşin tesirine maruz kalırlar ve yanık buruşuk bir hale gelirler. Tütün yapraklarında da Ozon aynı zararı meydana getirir.

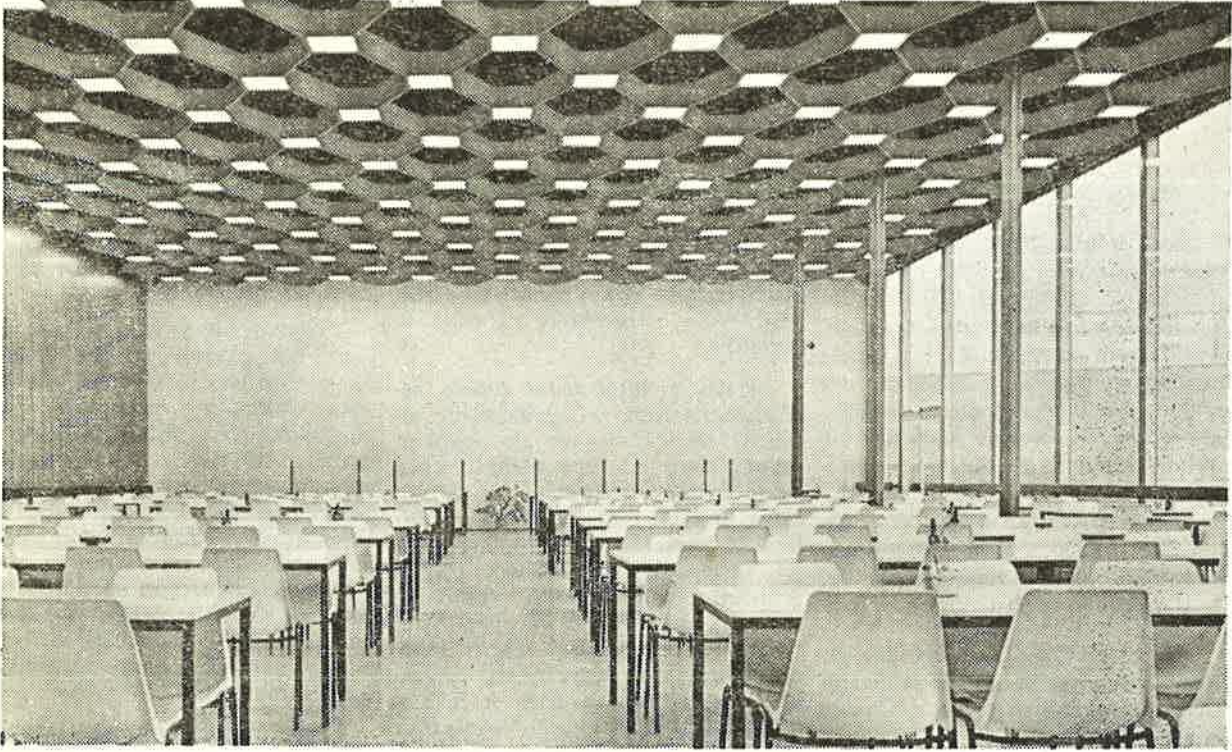
Otomobil eksozlarından çıkan gazda bulunan Etilen gazından bilhassa domates, biber ve patates gibi bitkilerin yaprakları kıvrılarak zarar görmektedir.

Tarım ürünlerinin kükürt gazlarına karşı duyarlılıkları değişiktir. Yapılan bir araştırmaya göre, yonca, arpa ve pamuğun kükürt gazlarına karşı çok duyarlı, mısır, keviz, kavun ve turuncgillerin ise daha dayanıklı olduğu görülmüştür. Ülkemizde, Murgul'da işletmenin bacalarından çıkan kükürt gazları, çevredeki bitki örtüsünü yok etmiş, eskiden zengin bir bitki florasına sahip olan bölge, çıplak bir hale gelmiştir. Kükürt gazları, bitkilerin yapraklarında beyaz lekeler meydana getirmekte ve sonunda yapraklar kıvrılarak ölmektedir.

Murgul yakınlarında kükürt di oksit gazından olgun yapraklarında beyaz lekeler ve kıvrımlar meydana gelmiş bulunan bir BAN otu

AKUSTİK İZOLASYONU İÇİN
İZOCAM-TEL®
 (SAINT - GOBAIN **TEL** PROSEDESİNE GÖRE)

- TERMİNAL BİNALARI
- İSTASYONLAR
- VAPUR İSKELELERİ
- SPOR SALONLARI
- SİNEMALAR
- TİYATROLAR
- FABRİKALAR
- BANKA HOLLERİ
- YERALTI GEÇİTLERİ
- OTEL SALONLARI
- LOKANTALAR
- KONFERANS SALONLARI
- DÜĞÜN SALONLARI
- BÜRO BİNALARI
- BEKLEME SALONLARI
- KAPALI YÜZME HAVUZLARI
- GİRİŞ HOLLERİ

...ve daha birçok kalabalık insan gruplarının bulunduğu yerlerde, GÜRÜLTÜ ve UĞULTU, insanları rahatsız eder, rahat çalışmalarına engel olarak verimi azaltır. Onları sinirli ve huzursuz yaparak sağlıklarının bozulmasına sebep olduğu gibi, konuşmaların zor anlaşılmasına yol açmakla insanları yüksek sesle konuşmaya zorlar.

Bu gibi yerlerde meydana gelen gürültü ve uğultuyu yok etmek, istenmeyen sesleri yutmak (absorbe etmek) elimizdedir.

Modern bir elyafli izolasyon malzemesi olan İZOCAM ile bu problemleri basit ve ucuz bir şekilde halletmek mümkündür.

Bu suretle örneğin bir bankada çalışanlar daha fazla randıman verir, terminallerde yolcular verilen anonsları rahatça dinlerler, öğrenciler konferansta konuşmacıyı daha iyi dinlemek imkânını bulurlar.

Unutmamalıdır ki, İZOCAM hem ses hem de ısı izolasyonunu bir arada yapan bir malzemedir. O halde İZOCAM'ın gürültüye karşı kullanılması ile belirli bir ısı izolasyonu da sağlanmış ve yakıttan tasarruf edilmiş olur.

TEKNİK BİLGİ İÇİN TEKNİK MÜŞAVİRLİK BÜROLARIMIZ ÜCRETSİZ EMRİNİZDEDİR.

İSTANBUL
49 84 51 - 2

ANKARA
10 62 18

İZMİR
34 85 9

BURSA
12 47 0

ADANA
28 23

TRABZON
23 98

Yeni Ajans — 657 (201)

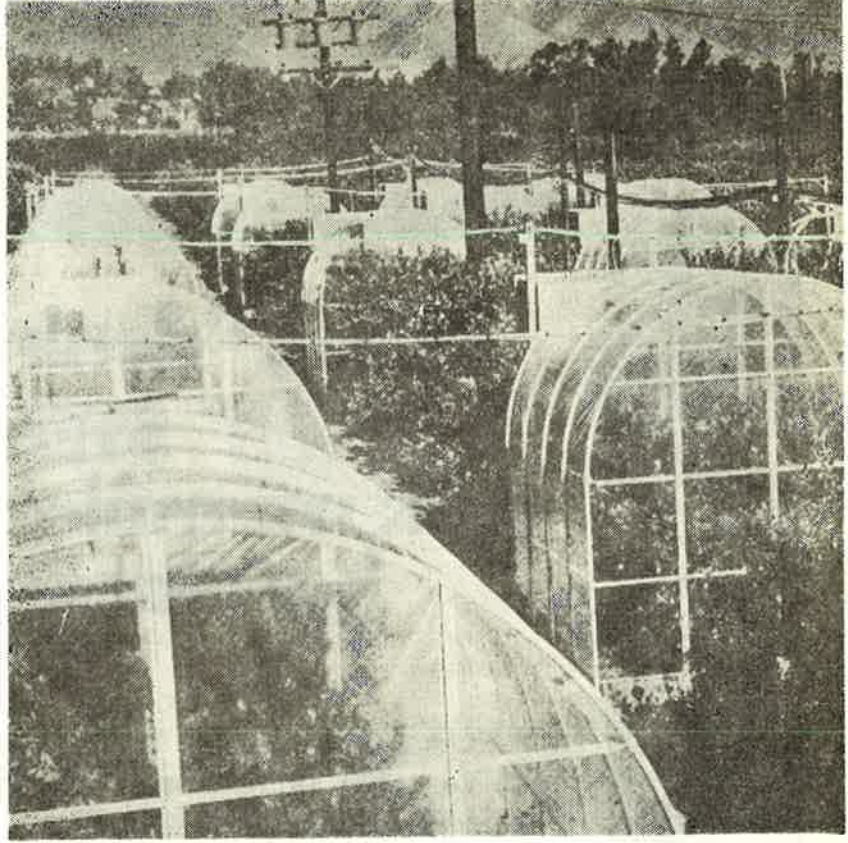
Havada bulunan toz zerrecilerinin yaptığı zararlar, tozların yapraklar üzerine çöküp birikmesi şeklinde olmaktadır. Özellikle tozlu yollar kenarındaki ağaçların yapraklarının tozla kaplanması sonucu bitki zayıf düşmekte, gelişmesi durmakta, yapraklar asimilasyon görevini yeterince yapamamakta ve gerekli gıdaları hazır layamamaktadır.

Hava kirliliğinin sebep olduğu, bu zararları gidermek için şüphesiz ilk akla gelen şey bu kirliliği meydana getiren kaynakları ortadan kaldırmak gelmektedir. Fakat bugünkü yaşıntının bir icabı olan bu kaynakların yok edilmesi kolay birşey değildir. Bacalardan çıkan zehirli gazları bazı özel tedbirler alarak tutmak mümkünse de, bilhassa onlardan yan ürün elde edilebilmektedir. Örneğin, Kükürtdioksit gazları tutularak sülfirik asit haline çevirilmektedir. Bütün enerji ihtiyacını yalnız elektrikten yeye ulaşmış bir dünya düşünmekte, bugün için fazla bir iyimserlik olur.

Bu nedenlerle, kirlilik kaynaklarının şimdilik tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmadığına göre, bunları olanakların elverdiği ölçüde daha az etkili bir hale getirmek gereklidir. Kaloriferlerin ve sobaların usulüne uygun olarak yakılması, kok kömürünün kullanılması bu konuda çok önemli ve faydalı iki tedbir olabilir. Bunların yanında, büyük şehirler civarında bulunan bağ-bahçe ziraatini mümkün olduğu kadar uzaklara, hava kirliliğinin az olduğu sahalaraya kaydırmakta faydalıdır. Akaryakıtla çalışan motorlu araçların günlük yaşıntı vanında ziraatte de kullanılması gün geçtikçe artmakta, bununla beraber bu makinaların olumsuz etkilerini giderecek yaygın ve geliştirilmiş bir usul bulunmamaktadır.

Kanunî ve idarî müeyyideleri gerektiren tedbirler bir yana, bitkileri hava kirliliğinden korumak için alınması gereken ziraî tedbirleri şöylece sıralayabiliriz:

1) Seralarda yetiştirilen süs bitkileri ve sebzelerde, hava kirliliğinin zararlarını yok etmek için,

Kaliforniya'da Turuncgil ağaçlarının özel seralar altında yetiştirilerek hava kirliliğinden korunma denemeleri

seralara giren havayı kontrol altında tutmak gerekir. Havada bulunan kirlilik maddelerinden, Etilen hariç diğerlerini aktif kömür ihtiva eden filitrelerle tutmak mümkündür. Etilenin tutulabilmesi için ise aktif kömürün ayrıca brom ile muamele edilmesi gerekir. Bu durumda seralara giren havayı tamamen temizlemek imkân dahilindedir. Özel seralar içine alınan limon ve portakalların bu şekilde süzölmüş hava verilerek yetiştirilmelerinde, ürünlerin gıda ve su ihtiyaçlarının, daha fazla olduğu, fakat bu ihtiyaçları karşıladığı takdirde iki misli ürün verdikleri gözlenmiştir.

2) Bitkileri Ozon zararından korumak için onlara C vitamini tatbikinin olumlu sonuçlar verdiği görülmüştür. Fasulye bitkilerinin yaprak ve köklerine yapılan C vitamini aplikasyonları onların O-

zon zararına karşı olan mukavemetlerini arttırmıştır. C vitamini atmosferde bulunan diğer kirlilik maddelerine karşı da bitkileri bir dereceye kadar koruduğu, yapılan araştırmalar sonucunda gözlenmiştir.

3) Birçok kimyevi maddeler, yaprakların alt yüzlerine tatbik edildiği takdirde, bitkilerin, hava kirliliğini meydana getiren maddelerden, özellikle okside hidrokarbonlardan korundukları müşahade edilmiştir. Bu kimyevi maddeler «dithiocarbamate, benzothiazole ve thiuram sulfide» gruplarına dahil bulunmaktadır.

Bitki sağlığı kadar hattâ ondan daha çok insan ve hayvan sağlığı için önem arzeden bu konunun halli ve daha temiz havalı günlere ulaşmamız en içten temennimizdir.

A. T.

SKF denince
SKF STEEL
çelik mamûlatı da
hatırlanır

SKF Rulmanlarını herkes biliyor. Çok zengin çeşidi ve üstün kalitesi **SKF** Rulmanlarını rakipsiz kılmakta.

YA SKF STEEL MAMÛLATI?
Çelik Borular - Çelik Miller
Çelik Şeritler ve Diğerleri
Onlar da **SKF** Garantisini taşıyor.

Dünyaca bilinen kalite hassasiyeti ve devamlı servis anlayışı, şimdi gittikçe zenginleşen **SKF** çeşitleri ile Türk Sanayiine yeni ufuklar, yeni imkânlar sağlıyor.

SKF HER TÜRLÜ TALEPLERİNİZ İÇİN EMRİNİZDEDİR

SKF BİLELİ RULMANLARI LİMİTET ŞİRKETİ, HARBİYE, VALİKONAĞI CADDESİ 8/1
POSTA KUTUSU: 51-ŞİŞLİ TELEFON: 47 42 38 - 47 42 39 TELGRAF ADRESİ: ESKAEF-İSTANBUL

SUMMARY OF CONTENTS

TSE MUST NOT BE FORGOTTEN IN 1973 BUDGET

p. 3

By: Faruk A. Sünter

The year 1972 closes with this issue of the «Standard». Like everybody else, Periodicals and Organisations also draw up the balance - sheet of last year when starting the year 1973, prepare their programs for the coming year, and study ways that will bring about a better future.

The Turkish Standards Institution also has for some time been engaged in such an effort. It has not been able to acquire the desired financial strength during 1972, and has been barely able to maintain the level it had attained by supplementing its resources with the income accumulated from previous years. It has, thank God, not retrogressed.

But we are far from pleased with this situation. There is no doubt that during this period, when world technology is progressing at its present scale, the first condition to be met by our developing country, from the standpoint of attaining the level of modern civilized countries in the fields of agriculture and industry, is to implement a sound standardisation. We all at last know and accept this. The developing countries are taking as their «model» the work we have accomplished in the field of standardisation during the last 12 years, and some of these countries like our neighbour Iran, have advanced considerably on our «model». This is because of the adequate financial support provided by their governments.

The efforts we have made over the years to bring this matter to the attention of the authorities concerned have awakened no echoes, and the superficial view of «Well, it is working out all right» has prevailed. The Turkish Standards Institution has over the past three or four years been barely able to maintain itself by means of its last savings. It has not been able to complete the laboratories which are essential for its development, and has not attained the increase in technical personnel that it requires. When we remember the words of the great Atatürk «Let us not stop, or else we will fall», it will be easily understood how well placed our fears were during this period of standstill.

In agricultural and industrial standards, that are directed at exports, the most important item is constituted by regular and tested «packaging» which is recognised by all the buyers.

Standard organisations all over the world are checking whether or not these packages are made as required. These tests are carried out in package laboratories. The place for such a laboratory is ready at the Turkish Standards Institution, but the laboratory itself is non - existant.

About five years ago we made the necessary approaches to the OECD in Paris for meeting this requirement. With the support of the chief of the Turkish delegation, the OECD provided in its budget the necessary allocation for carrying out the study and the project of the TSE packaging laboratory.

The French specialists worked for months both in Ankara as well as in Paris. A good project was prepared. The State Planning Organisation examined the project, recommended its speedy realisation to the government, and an allocation of 1.5 million liras was incorporated in the draft budget.

And what happened next?

And then, when the High Planning Board decided that the overall budget had to be reduced by so much percent, the allocation for the packaging laboratory was erased from the budget of the Ministry concerned thus rendering it easy for that particular Ministry budget to meet the reduction decision, but our laboratory was doomed.

This matter is still waiting for a resolution, and it is only one of our stories.

On the threshold of 1973 the TSE is once again doing all it can to have its voice heard. For the past two months the TSE officers have been alerting the responsible authorities, and demanding financial assistance for laboratories and technical personnel.

Given the current expenditures and the collected annual income of the TSE vis-a-vis the price increases, and its dwindling reserves, the Institution, far from developing, will barely be able to stand on its feet, and perhaps even retrogress.

TÜRK STANDARTLARINA UYGUN KALİTE GARANTİSİ

kablo taleplerinizde güven kaynağı

YILMAZ KABLO

DEĞİŞİK TİP VE KESİTLERDE

- YERALTI KABLOLARI
- TESİSAT KABLOLARI
- TELEFON KABLOLARI

AJANSTEK

Merkez: Okçumusa Cad. 70 - Karaköy - IST. - Telf.: 44 24 52 - 49 35 35

Fabrika: Topkapı, Maltepe Cad. 10/3 - IST. - Telf.: 21 76 22

Ajanstek — 72/288 (203)

Such a situation will greatly grive the founders of the TSE, who have spent great efforts during ten years, without depending on the budget, to set up the Institution, to put up buildings and laboratories, and to attain development and reput both within the country as well as abroad.

We wish to point out once more that, in order not to have to say later «we are too late» during the planned development period, this question must be taken up in the 1973 budget, and hope that the new years will bring success to our country and to all our readers.

NUMBER OF FIRMS GRANTED TSE MARK ATTAINS 42 AT END OF 1972

p. 5

The number of firms, authorised to use the TSE Mark of the Turkish Standard Institution on their products as a guarantee of conformity with standards, has attained 42 with the 10 agreements signed in the year 1972.

During the past month of December the ceramic products of the Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları A. Ş. as well as the AEG mark electrical hand irons manufactured by the EVAL Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A. Ş. gained the right to carry the TSE Mark with the enacted agreements.

The Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları A. Ş. asked for permission to use the TSE Mark on the VITRA mark ceramic lavatory sinks, sinks, and squetting W.C.-bowls and W.C. - bowls manufactured by it, and as a result of the test carried out by the Institution experts both at the plant as well as at the TSE laboratories, it was seen that the said products conformed to TS 605 «Ceramic and Cast Iron Lavatory Sinks as well as to TS698 «Sinks» to TS 799 «Squetting W.C. - Bowls» and to TS 800 «W.C. - Bowls».

Thereupon the TSE Mark agreement was signed with the firm on 21 December 1972. The agreement was signed by the TSE President Prof. Dr. Tarık G. Somer, on behalf of the Institution, and by the Board Chairman Dr. Nejat F. Eczacıbaşı and Board member Haluk Eczacıbaşı, on behalf of the firm.

The second agreement was signed in December with the EVAL Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. The thermostatic electric hand iron, manufactured by the firm under the «AEG Perfect L» mark was found to conform to TS71 «Electrical Hand Irons» and the agreement, permitting the use of the TSE Mark, was signed at a ceremony held on 25 December 1972. The agreement was signed between the TSE President Prof. Dr. Tarık G. Somer and the Director of the Firm, Teoman Volkan.

Our Magazine congratulates both distinguished firms for their high quality products, and hopes that the signed agreements will be beneficial both to them as well as to our country.

Prof Dr. ÖZBEK, MINISTER OF NATIONAL EDUCATION VISITS TSE

p. 5

The Minister of National Education, Prof. Dr. Sabahattin Özbek, visited the Turkish Standards Institution on 22 December 1972.

Prof. Dr. Özbek, who is closely interested in standardization and has served for long years as member of the TSE General Assembly as well as Chairman of the TSE Agricultural Preparatory Group, not only drew up a great many of our standards for vegetables and fruits, but also made important contributions to standardization work of international organisations like OECD, FAO, and ECE, and successfully defended our national interests in this field.

During his visit to TSE, Prof. Dr. Özbek also discussed with the TSE officers the matter of putting standardization on the national education and training programs, and expressed the opinion that in principle such an implementation could be started.

Mr. Faruk A. Sünter, the Rector of the METU, Dr. İsmet Ordemir, as well as the Assistant Rector, Associate Prof. Dr. Suha Atamer, were also present at the meeting enacted.

In the photograph the Minister of National Education and other guests are shown during their visit to TSE together with the TSE President Prof. Dr. Tarık G. Somer, and the Secretary General Velid İsfendiyar.

NEW TURKISH STANDARDS

p. 7

The TSE Technical Council accepted 24 new Turkish Standards during its December meetings.

In this page, the titles and the scopes of these standards are given.

RELATIONS BETWEEN OUR INDUSTRIALISTS AND TSE REINFORCED

p. 9

A delegation, representing the Ankara Chamber of Industry visited the Turkish Standards Institution on 29 December 1972 and had lunch at the Institution with the TSE officers.

On the delegations, comprising Dr. Orhan Işık, Board Chairman of the Ankara Chamber of Industry, Muharrem Eskiyan, Chairman of the Assembly, Necati Tereyağolu, Assembly Vice Chairman, Hani Kartay, Vice-Chairman of the Board, Özdemir Yazar, Assembly member, and Halil Kaya, Saim Bilge, Ahmet Bozkurt, Alâettin Ceceli, and Saim Köklü, Board members, the Ankara Chamber of Commerce was represented by the General Secretary, Dr. Ağah Oktay Güner.

Our industrialists, who expressed during the discussions their satisfaction at the services performed by TSE on a country-wide basis, expressed their opinion to the effect that their relations should be reinforced, and that the needs for standardisation of the rapidly developing industrialists be met in an even better form.

In his talk Prof. Dr. Tarık G. Somer, TSE President, expressed his thanks for the close interest evinced by our industrialists, and after giving information about the activities of the Institution and especially about its services directed at industry, expressed the belief that the support supplied to date would be continued.

The luncheon meeting, during which the TSE Secretary General Velid İsfendiyar and the other TSE officers answered various questions addressed by our industrialists, was concluded in an atmosphere of cordiality.

STANDARDIZATION IN THE 1973 PROGRAM OF THE DEVELOPMENT PLAN

p. 11

In this article, the provision regarding standardization in 1973 program of the Third Five-Year Development Plan, published in the Official Gazette of 27 December 1972, and taken up and analysed.

STANDARD FOR PRESSURE RECEIVERS FOR AIR (welded, cylindrical)

p. 12 - 13

Compressed air is a material and utensil, which is extensively used in industry, in automatic control, in construction, etc., and its implementation area is increasing continually.

It is necessary for compressed air, obtained by means of compressors, to be stored. This standard pertains to compressed air receivers with cylindrical bodies that are made by welding steel sheets.

Compressed air receivers, which are made with materials other than steel, or which are produced by other means, are not covered by this standard.

NUMBERING OF DIVISIONS AND SUBDIVISIONS IN WRITTEN DOCUMENTS

p. 17

In this article the document, translated from the ISO Standard No. 2145 under the above mentioned name, and accepted as a Turkish Standard, is described.

AIR POLLUTION AND ITS DAMAGE TO AGRICULTURAL PRODUCTS

p. 25 - 27

Everybody living in our country and especially in Ankara knows and sees what Air Pollution is. In cities like Ankara, set up in places where air currents are slight, the fumes from chimneys and car exhausts descend oppressively upon the cities and render the air suffocating. These fumes, mixing with the mists of cool spring mornings or cold winter days render the situation even more dangerous.

We can enumerate as follows the most important of the materials that bring about air pollution: Ozone, oxidised hydrocarbons, ethylenes and other hydrocarbons of the olephine group, acetylines, nitrogen oxides, ammonia, sulphur gases, fluorides, and others. These materials exercise various negative effects on human, animal, and vegetable health.

Since air pollution poses a large problem principally in the atmosphere of industrial centers and large cities, the damage done to orchard agriculture in the vicinity of such places is important. The plants, that are most sensitive to air pollution, are flowers and vegetables, and these are extensively cultivated in the neighbourhood of large cities. The poisonous materials in polluted air inflict particularly great damage on vegetables, the leaves of which are edible. The damage to such plants takes the form of stains, folds and spots. Air that contains many pollutants, does great damage to lettuce and spinach, medium damage to sugar beet, oats, orache, and clover, some damage to barley, onions, parsley, turnips, tomatoes, red radish and light damage to cabbages, cauliflowers, and melons.

In the subsequent sections of the article, examples are given of the effects of air pollution on plants, and the means of prevention are described.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Birliği
Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 31 - 18 72 40/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLAN TARİFESİ

Tam sahife	1/2 sahife	1/4 sahife
800 TL	450 TL	250 TL

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA	UÇAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline
6 aylık 6 Lira	uçak postası
Sayı 1 Lira	ücreti ilave edilir.

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak aktarılabilir.